

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Фармацевтичний

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

« 01 » 09 2023 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОПОДАТКУВАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма: Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом

Одеса - 2023

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Фармацевтичний

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

« 01 » 09 2023 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОПОДАТКУВАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма: Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом

Одеса - 2023

Затверджено:

Засіданням кафедри менеджменту охорони здоров'я
Одеського національного медичного університету

Протокол № 1 від "28" 08 2023р.

Завідувач кафедри Олена РУДІНСЬКА

Розробники:

завідувач кафедри, к.е.н., доц. Рудінська О. В.
професор кафедри, д.е.н., проф. Криленко В. І.
доцент кафедри, к.е.н., доц. Князькова В. Я.
доцент кафедри, к.е.н., доц. Кусик Н. Л.
доцент кафедри, к.мед.н., Бусел С. В.

ТЕМА 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ.

Мета: Набуття здобувачем вищої освіти знань базових засад основ функціонування податкової системи в Україні, особливості її застосування в галузі охорони здоров'я, в т.ч. в медичних закладах, формування елементів загальних та спеціальних компетентностей у сфері оподаткування в медичній галузі; базових засад та основних понять із оподаткування в охороні здоров'я.

Основні поняття:

1. Сутність податків та їх ознаки як економічної категорії.
2. Функції податків.
3. Елементи податку.
4. Класифікація податків, її ознаки.
5. Організація податкової системи. Поняття податкової системи і вимоги до неї.
6. Принципи побудови податкового законодавства України.
7. Податкова політика: поняття податкової політики та її напрямки.
8. Податкова система України, її склад і структура.
9. Податкова політика України в сучасних умовах.
10. Державна податкова служба України та основи її функціонування.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

Провідна роль у забезпеченні виконання державою функцій щодо регулювання економічних процесів належить податкам. Податки – обов'язковий елемент економічної системи будь-якої держави незалежно від того, яку модель економічного розвитку вона обирає, які політичні сили перебувають при владі. Відсутність податків паралізує фінансову систему держави в цілому, робить її недієздатною і, в кінцевому підсумку, позбавленою будь-якого сенсу.

Відповідно до статті 6 Податкового кодексу України (далі - ПК України) податком є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до ПК України.

Функції податку – це проявлення його сутності в дії, спосіб вираження його властивостей. Можна визначити дві функції податків: фіскальну і регульовальну. Вказані функції мають об'єктивний характер й існують з моменту виникнення податків. Але конкретні прояви їх рис пов'язані з умовами суспільного розвитку. Спочатку податки у всіх державах вводилися з метою виконання фіскальної функції, тобто забезпечення держави джерелами грошових коштів для фінансування державних витрат. З розвитком суспільно-економічних відносин почали виокремлювати регульовальну функцію податків.

У сучасних умовах можна також розглядати підфункції податків, зокрема, контрольну, розподільну, соціальну.

ФУНКЦІЇ ПОДАТКІВ:

Фіскальна: пов'язана із забезпеченням доходів бюджету для задоволення суспільних потреб.

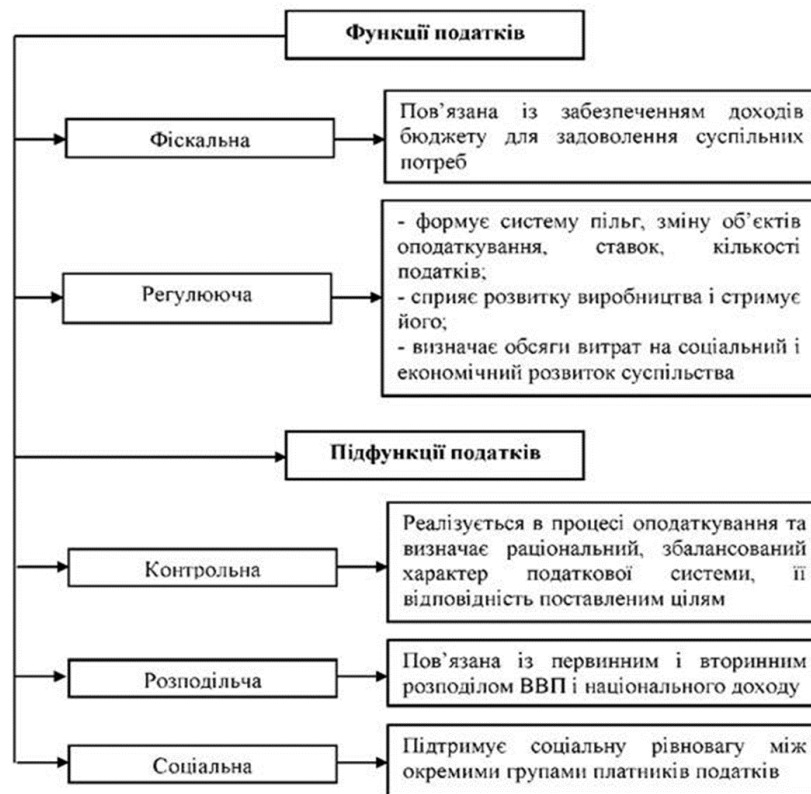
Регулювальна: формує систему пільг, зміну об'єктів оподаткування, ставок, кількості податків; сприяє розвитку виробництва і стримує його; визначає обсяги витрат на соціальний і економічний розвиток суспільства.

ПІДФУНКЦІЇ ПОДАТКІВ:

Контрольна – реалізується в процесі оподаткування та визначає раціональний, збалансований характер податкової системи, її відповідність поставленим цілям.

Розподільна – пов'язана із первинним і вторинним розподілом ВВП і національного доходу.

Соціальна – підтримує соціальну рівновагу між окремими групами платників податків.

Загальні принципи побудови податкових систем визначаються в елементах податку. Відповідно до ПКУ при встановленні податку обов'язково визначаються такі елементи: платники податку, об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставка податку, порядок обчислення податку, податковий період, строк і порядок сплати податку, строк і порядок подання звітності про обчислення і сплату податку. Під час встановлення податку можуть передбачатися податкові пільги та порядок їх застосування.

Отже, до основних елементів податку належать:

1. Суб'єкт податку - учасник процесу стягування податку (платник, держава, державні органи);
2. Об'єкт оподаткування - явище, предмет чи процес, внаслідок наявності яких сплачується податок. Є два підходи до оцінювання об'єкта:
  - а) кількісний і натуральний;
  - б) грошовий;
3. База оподаткування – законодавчо закріплена частина доходів чи майна платника податків (за вирахуванням пільг), яка враховується при розрахунку суми податку. Податкова база – це кількісний вимір об'єкта оподаткування;
4. Податковий період – строк, протягом якого завершується процес формування

податкової бази, остаточно визначається розмір податкового зобов'язання;

5. Порядок сплати податку – методи, строки та засоби сплати податку в державі, які залежать від принципів побудови податкової системи.

Поряд з порядком сплати податку важливе місце має такий елемент, як податковий звіт – документ, що подається до податкової інспекції із звітними даними про розрахунки з бюджетом;

6. Метод податкового обліку – метод, що використовується для визначення моменту виникнення окремих складових податкових зобов'язань;

7. Одиниця оподаткування – частина об'єкта оподаткування, стосовно якої відбувається встановлення нормативів і ставок обкладення, тобто та одиниця, яка покладається в основу виміру об'єкта оподаткування. Вона залежить від об'єкта оподаткування, виражається в грошовій або натуральній формі та має переважно розрахунковий характер. Наприклад, грошова одиниця для оподаткування прибутків і доходів, одиниця вимірювання площі для земельного податку;

8. Податкова ставка – законодавчо встановлений розмір податку або збору, виходячи із об'єкта або одиниці оподаткування.

9. Джерело сплати податку – це той фонд, явище чи предмет, з якого сплачується податок. Джерелом можуть бути:

- доходи платника податку, отримані в різних формах;
- частина майна, коли для покриття податку не вистачає доходу;
- позика як джерело сплати.

10. Квота податку – це частка податку в доходах платника. У практиці оподаткування податкові квоти не встановлюються, а лише використовуються для аналізу характеристик рівня оподаткування.

11. Податкова пільга – це законодавчо встановлені винятки із загальних правил оподаткування, які надають платникові можливість зменшити суму податку (збору), що підлягає сплаті, або звільняють його від виконання окремих обов'язків і правил, пов'язаних з оподаткуванням. Результатом застосування пільг може бути як повне або часткове зменшення суми податкових зобов'язань платника, так і поліпшення фінансових показників його діяльності без зміни суми податку (збору), яка підлягає сплаті до бюджету.

12. Порядок подання податкової звітності (порядок сплати податку) – це методи, строки та засоби подання звітності до податкових органів і сплати податку в державі, які залежать від принципів побудови податкової системи.

Класифікація податків дає можливість більш повно висвітлити сутність і функції податків, показати їх роль у податковій політиці держави, напрям і характер впливу на соціально-економічну сферу.

Податкове законодавство України ґрунтується, зокрема на таких принципах:

- загальність оподаткування – кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені Податковим кодексом України (далі – ПКУ), законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями ПКУ;

- рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації – забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу;

- презумпція правомірності рішень платника податку в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу;

- фіскальна достатність – встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями;

- соціальна справедливість – установа податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків;

- економічність оподаткування – установа податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування;

- нейтральність оподаткування – установа податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків;

- рівномірність та зручність сплати – установа строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками;

- єдиний підхід до встановлення податків та зборів – визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку.

Податкова система — це сукупність податків, зборів, інших обов'язкових платежів і внесків до бюджету і державних цільових фондів, які діють у встановленому законом порядку.

Склад податкової системи

Загальнодержавні податки

податок на прибуток підприємств

податок на доходи фізичних осіб

податок на додану вартість

акцизний податок

екологічний податок

рентна плата

мито

Місцеві податки і збори

податок на майно

єдиний податок

збір за місця для паркування

транспортних засобів

туристичний збір

Державна податкова служба України — центральний орган виконавчої влади у сфері податків в Україні, що був створений у 2019 році шляхом поділу Державної фіскальної служби, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну податкову політику, державну політику з

адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску

ДПС у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

Основними завданнями Державної податкової служби України є реалізація та внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо державної податкової політики, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового законодавства, здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків, зборів, платежів, державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, пального, державної політики з адміністрування єдиного внеску, а також боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань сплати єдиного внеску, державної політики у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установленій законом строк, дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), проведення розрахункових операцій, а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону.

Структура Державної податкової служби України

Департамент забезпечення роботи Служби

Департамент податкових сервісів

Департамент відомчого контролю

Департамент адміністрування податків

Департамент податкових перевірок, трансфертного ціноутворення та міжнародного оподаткування

Департамент податкового моніторингу

Департамент методологічної та нормотворчої роботи

Департамент правового забезпечення

Департамент стратегічного розвитку та міжнародного співробітництва

Департамент по роботі з податковим боргом

Департамент кадрового забезпечення та розвитку персоналу

Департамент матеріально-технічного забезпечення

Департамент фінансово-бухгалтерського забезпечення

Управління з питань запобігання та виявлення корупції

Департамент внутрішнього аудиту

Департамент боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом

Департамент контролю за обігом та оподаткуванням підакцизних товарів

Управління взаємодії з органами державної влади
Управління охорони державної таємниці, технічного та криптографічного захисту інформації

Функції та повноваження органів державної податкової служби регулюються Положенням про Державну податкову службу України, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227.

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Охарактеризуйте поняття і функції податків.
2. Що таке податок, збір, плата?

3. Які елементи оподаткування Ви знаєте? Дайте характеристику кожного з них.
4. Наведіть класифікацію податків за різними критеріями.
5. Які принципи побудови податкового законодавства Ви знаєте? Розкрийте зміст кожного.
6. Що уявляє собою система оподаткування?
7. У чому суть податкової політики?
8. Які загальнодержавні податки Ви знаєте?
9. Дайте перелік місцевих податків і зборів.
10. Наведіть поняття податкової система та особливості її функціонування.
11. Охарактеризуйте принципи побудови податкової системи.
12. Як Ви розумієте зміст поняття податкової політики та які напрями її здійснення Ви вважаєте основними?
13. Розкрийте призначення державної податкової служби та назвіть її основні завдання.
14. Назвіть основні функції та повноваження органів державної податкової служби.

Тестування:

1. Обов'язковий безумовний платіж до відповідного бюджету, що стягується з платників податку відповідно до ПКУ – це

- а) відрахування;
- б) плата;
- в) податок;
- г) амортизація;
- д) всі відповіді невірні.

2. Обов'язковий платіж з юридичних та фізичних осіб, якому притаманні ознаки цільового призначення – це

- а) податок;
- б) плата;
- в) пільга;
- г) відрахування;
- д) всі відповіді невірні.

3. Обов'язковий платіж, який стягується з платників податків за умови конкретного еквівалентного обміну між ними та державою – це

- а) податок;
- б) пільга;
- в) відрахування;
- г) плата;
- д) всі відповіді невірні.

4. Стягування податку

- а) є одностороннім процесом;
- б) має безвідплатний характер для конкретного платника;
- в) має обов'язковий характер для конкретного платника;
- г) всі відповіді вірні;
- д) всі відповіді невірні.

5. До особливостей податку можна віднести:

- а) двосторонній характер встановлення;
- б) обов'язковий порядок стягнення;

- в) цільове призначення;
- г) всі відповіді вірні;
- д) всі відповіді невірні.

6. Проявлення сутності податку в дії, спосіб вираження його властивостей – це

- а) елементи податку;
- б) принципи оподаткування;
- в) квота податку;
- г) функції податку;
- д) всі відповіді невірні.

7. Фіскальна функція податків ...

- а) пов'язана із забезпеченням доходів бюджету для задоволення суспільних потреб;
- б) формує систему пільг, зміну об'єктів оподаткування, ставок, кількості податків;
- в) визначає обсяги витрат на соціальний і економічний розвиток суспільства;
- г) підтримує соціальну рівновагу між окремими групами платників податків;
- д) всі відповіді невірні.

8. Регулювальна функція податків ...

- а) пов'язана із забезпеченням доходів бюджету для задоволення суспільних потреб;
- б) пов'язана із первинним і вторинним розподілом ВВП і національного доходу;
- в) визначає обсяги витрат на соціальний і економічний розвиток суспільства;
- г) реалізується у процесі оподаткування та визначає раціональний, збалансований характер податкової системи, її відповідність поставленим цілям;
- д) всі відповіді невірні.

9. Учасник процесу стягування податку (платник, держава, державні органи) –

це

- а) об'єкт оподаткування;
- б) суб'єкт податку;
- в) база оподаткування;
- г) одиниця оподаткування;
- д) всі відповіді невірні.

10. Законодавчо закріплена частина доходів чи майна платника податків (за вирахуванням пільг), яка враховується при розрахунку суми податку – це

- а) податкова пільга;
- б) податкова квота;
- в) база оподаткування;
- г) одиниця оподаткування;
- д) всі відповіді невірні.

11. Законодавчо встановлені винятки із загальних правил оподаткування, які надають платникові можливість зменшити суму податку (збору), що підлягає сплаті, або звільняють його від виконання окремих обов'язків та правил, пов'язаних з оподаткуванням – це:

- а) порядок сплати податку;
- б) податкова пільга;
- в) податкова квота;
- г) одиниця оподаткування;
- д) всі відповіді невірні.

12. Базова (основна) ставка податку ...

- а) визначена з урахуванням особливостей платника податків і видів його діяльності;
- б) знижується при збільшенні отриманого доходу або майна платника податку;
- в) передбачає, що розмір податку встановлюється у визначеному співвідношенні до одиниці обкладання;
- г) не враховує особливостей чи виду діяльності платника;
- д) всі відповіді невірні.

13. Ставка податку, що збільшуються в залежності від збільшення отриманого доходу, це -

- а) пропорційна ставка;
- б) прогресивна ставка;
- в) регресивна ставка;
- г) змішана ставка;
- д) всі відповіді невірні.

14. Джерелом сплати податку можуть бути:

- а) доходи платника податку, отримані в різних формах;
- б) частина майна, коли для покриття податку не вистачає доходу;
- в) позика;
- г) всі відповіді вірні;
- д) всі відповіді невірні.

15. Елемент податку, який використовується для аналізу характеристик рівня оподаткування:

- а) об'єкт оподаткування;
- б) податкова пільга;
- в) податкова квота;
- г) одиниця оподаткування;
- д) всі відповіді невірні.

16. За призначенням розрізняють пільги:

- а) цільові, нецільові;
- б) стимулювальні, підтримувальні;
- в) загальнодержавні, місцеві;
- г) тимчасові, з невизначеним періодом застосування;
- д) всі відповіді невірні.

17. Податки, які не залежать від доходів або майна окремого платника, а визначаються розміром споживання – це:

- а) загальнодержавні податки;
- б) місцеві податки;
- в) непрямі податки;
- г) змішані податки;
- д) всі відповіді невірні.

18. Система заходів, що визначає особливий порядок оподаткування окремих категорій суб'єктів господарювання це:

- а) єдиний податок;
- б) екологічний податок;
- в) збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності;
- г) спеціальний податковий режим.

19. Податкова система – це:

- а) сукупність загальнодержавних та місцевих податків, зборів та обов'язкових платежів;
- б) система заходів і прийомів, яка забезпечує мобілізацію надходжень до бюджетів всіх рівнів;
- в) система управління податками.

20. Сукупність юридичних норм, що визначають види податків у державі, порядок їх утримання, пов'язаний з виникненням, функціонуванням, зміною та припиненням податкових відносин, це:

- а) податковий закон;
- б) податкове право;
- в) податкові правовідносини.

21. Облік платників податків, зборів (обов'язкових платежів) здійснюється:

- а) органами державної податкової служби;
- б) органами державної податкової служби та митними органами;
- в) органами державної податкової служби та податковою міліцією.

22. Принцип нейтральності оподаткування полягає у:

- а) встановленні податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків;
- б) встановленні податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків;
- в) забезпеченні однакового підходу до всіх платників податків незалежно від національної, расової, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи тощо.

23. Суб'єктами оподаткування є:

- а) держава;
- б) платники податків;
- в) податкові органи.

24. Контроль за правильністю та своєчасністю справляння податків і зборів здійснюється:

- а) Міністерством фінансів України та органами державної податкової служби;
- б) органами державної податкової служби, органами Служби безпеки України та органами податкової міліції;
- в) органами державної податкової служби та митними органами.

25. Зарахування загальнодержавних податків та зборів до державного та місцевого бюджетів здійснюються відповідно до:

- а) Бюджетного кодексу України;
- б) Господарського кодексу України;
- в) Податкового кодексу України.

26. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки відноситься до:

- а) місцевих податків і зборів;
- б) загальнодержавних податків і зборів;
- в) інших податків і зборів.

27. Податковий кодекс України визначає:

- а) принципи побудови системи оподаткування в Україні;
- б) права, обов'язки та відповідальність платників;
- в) обидві відповіді правильні.

4. ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / ПРЕЗЕНТАЦІЙ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ:

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Особливості функціонування податкової системи України в умовах світової фінансової кризи.
2. Проблеми впровадження управлінських та інформаційних технологій в організацію податкової системи в Україні на інноваційних засадах Податкового кодексу.
3. Податковий контроль в сучасних умовах фінансового розвитку держави та окремих регіонів.
4. Ефективність роботи податкових органів України як запорука сталого розвитку суб'єктів господарювання.
5. Концептуальні основи побудови податкової системи України на сучасному етапі.
6. Податкова система України та її розвиток в умовах ринкової трансформації економіки
7. Податкова політика в системі державного регулювання економіки.
8. Ефективність роботи Державної податкової служби України та її роль в мобілізації доходів бюджету.
9. Сутність, принципи та напрями податкової політики держави під час загострення кризових явищ.
10. Теоретичні та організаційні засади побудови податкової системи.
11. Принципи побудови податкової системи та їх реалізація в Україні.
12. Податкова культура: стан та перспективи формування в Україні.
13. Становлення та розвиток податкової системи України.
14. Податкова система України та напрями її вдосконалення.
15. Податки в системі державного регулювання соціально-економічного розвитку суспільства.
16. Функції податків та їх реалізація на сучасному етапі соціально-економічного розвитку України.
17. Ліцензійні умови ведення господарської діяльності з медичної практики.
18. Сучасний стан фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні.
19. Сутність, джерела та форми фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні.
20. Державне регулювання діяльності в галузі охорони здоров'я.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Офіційне інтернет-представництво Президента України URL: <https://www.bing.com/search?q=>

конституція+україни&cvid=37427c3a3d294d369fa7674295c692fa&aqs=edge.0.019j69i11004.6045j0j4&FORM=ANAB01&PC=U531

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI/ Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

5. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.10 № 2464-VI.

Додаткова:

1. Князькова В.Я., Криленко В.І., Рудінська О.В. Особливості оподаткування бізнесу в Україні в умовах воєнного часу. XI Міжнародна науково-практична конференція «Modern research in world science». м. Львів, Україна. 29-31.01.2023. с. 1273-1278.

2. Князькова В.Я., Башинська М.І., Буруков В.В. Сутність податкового адміністрування та його роль у формуванні доходів місцевих бюджетів. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69). 2019. № 5 (2). С.109-113.

3. Князькова В.Я. Фіскальна ефективність податкового контролю та напрями його покращення. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2014. №3. С. 116-123.

4. Князькова В.Я., Сергієнко Л.К. Особливості податкового адміністрування в умовах розбудови ринкових відносин в Україні. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. №1. С. 58-66.

5. Крисоватий А. І. Сидорович О. Ю., Дмитрів В. І. Наукові основи фіскальної теорії: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 246 с.

6. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.

7. Луцик А. І. Ткачик Ф. П. Адміністрування податків: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.

8. Податкова система: Навчальний посібник. [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс». 2019. 402 с.

9. Податкова система. Навчальний посібник. Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найдено та ін. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2018. 408 с.

10. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ. 2022. 324 с.

11. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД. 2012. 96 с.

Інтернет ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://www.sta.gov.ua>

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

7. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/>.

8. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. URL:

<https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>

9. Офіційний веб-сайт Національної служби здоров'я України. URL:
<https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.

ТЕМА 2.

ПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ МЕДИЧНИХ КЛІНІК ТА ІНШИХ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Мета: набуття здобувачем вищої освіти знань щодо базових засад та загальних понять про порядок оподаткування закладів охорони здоров'я прямими податками; набуття здобувачем вищої освіти навичок щодо розрахунку сум податку на доходи фізичних осіб, військового збору, ЄСВ та податку на прибуток, що сплачуються медичними установами та лікарями, що здійснюють приватну медичну практику.

Основні поняття:

1. Оподаткування прибутку медичних клінік та інших закладів охорони здоров'я: платники, об'єкт оподаткування, ставки податку на прибуток та порядок його обчислення, пільги, податкові періоди, строки сплати податку до бюджету, відповідальність платників податку.
2. Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування найманих робітників медичних закладів. Порядок обчислення та сплати, податкова знижка та податкові соціальні пільги, особливості оподаткування лікарів – ФОП та лікарів, що здійснюють приватну медичну практику.
3. Військовий збір.
4. Єдиний соціальний внесок.
5. Альтернативні способи оподаткування приватної медичної практики.
6. Загальна система оподаткування.
7. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
8. Особливості нарахування і сплати єдиного податку для окремих груп платників.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

Для того щоб здійснювати приватну медичну практику, можна зареєструватися як ФОП або як юридична особа — приватне підприємство чи товариство з обмеженою відповідальністю.

Юридична особа, як і ФОП, має право самостійно обрати систему оподаткування — загальну або спрощену. Розглянемо переваги й недоліки обох систем. Визначимо доцільний варіант для великих і малих приватних закладів охорони здоров'я.

Загальна система

Які податки має сплачувати загальносистемник, залежить від виду діяльності, наявності земельної ділянки у власності чи користуванні, нерухомості тощо. Вичерпний перелік податків і зборів містять статті 9 і 10 Податкового кодексу України (ПК). Зосередимося на основних податках загальносистемників.

Податок на прибуток

Якщо приватний заклад охорони здоров'я обрав загальну систему оподаткування, сплачуватиме податок на прибуток за ставкою 18% (п. 136.1 ПК).

Розрахунок прибутку юридичної особи та розрахунок чистого доходу ФОП загалом схожі. Так само беремо різницю між доходами й витратами. Специфіка — у правилах розрахунку.

Об'єкт оподаткування в юридичних осіб — прибуток, який визначають коригуванням фінансового результату до оподаткування (за даними бухгалтерського обліку) на різниці:

$$\text{Оп} = \text{ФРдп} \pm \text{Р}$$

де Оп — об'єкт оподаткування;

ФРдп — фінрезультат до оподаткування;

Р — різниці.

Фінрезультат до оподаткування може бути як додатним - прибуток, так і від'ємним - збиток.

Податкові різниці або збільшують, або зменшують об'єкт оподаткування. Вони виникають, коли нараховується амортизація необоротних активів, формуються резерви й забезпечення тощо.

Не всі платники мусять коригувати фінрезультат на різниці.

Якщо річний бухгалтерський дохід ≤ 40 млн грн, медичний заклад має право обрати: застосовувати чи не застосовувати податкові різниці. Рішення не застосовувати можна прийняти лише раз. Щойно річний дохід перевищить межу в 40 млн грн, заклад мусить застосовувати податкові різниці, коли визначатимете об'єкт оподаткування податком на прибуток (пп. 134.1.1 ПК)

Річний дохід охоплює всі доходи без податку на додану вартість (ПДВ), зокрема виручку від реалізації, інший операційний дохід, фінансові та інші доходи.

Новостворений заклад охорони здоров'я матиме обов'язок коригувати фінрезультат тільки наступного року й за умови, що перевищить обсяг доходу в 40 млн грн протягом першого звітного року. Якщо не перетнеться ця межа, можна не застосовувати різниць. Це рішення треба відобразити в першій декларації з податку на прибуток — у спеціальному полі в кінці основної частини.

Податок на прибуток без різниць розраховується за скороченою формулою:

$$\text{ПнП} = \text{ФРдп} \times 18\%$$

де ПнП - податок на прибуток;

ФРдп - фінрезультат до оподаткування.

Отже, якщо за перший звітний рік медичний заклад не досягне доходу в 40 млн грн і при цьому отримає прибуток, він сплатить в бюджет 18% податку з цієї суми.

Зазвичай перший рік роботи супроводжують значні витрати, тому фінансовий результат до оподаткування може бути від'ємний. У цьому разі медичний заклад нічого не сплачує в бюджет, а навпаки, переносить збитки в декларацію за наступний рік і так зменшує фінрезультат до оподаткування наступного року (пп. 140.4.4 ПК).

Першу декларацію з податку на прибуток заклад охорони здоров'я подає за результатами звітного (податкового) року. Річний звітний період зберігатиметься й надалі, допоки дохід за попередній рік не перевищить 40 млн грн (п. 137.5 ПК). За перевищення заклад звітуватиме щокварталу підсумком, що наріс (п. 137.4 ПК).

Із заробітної плати загальносистемники мають утримувати наступні податки.

Зарплатні податки

За кожної виплати зарплати бухгалтер закладу охорони здоров'я утримує 19,5% та перераховує у відповідні бюджети:

- податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) — 18% (п. 167.1 ПК);
- військовий збір — 1,5% (п. 16-1 підрозд. 10 розд. XX ПК).

ПДФО розраховують за формулою:

$$\text{ПДФО} = \text{ЗП} \times 18\%$$

де ЗП — заробітна плата.

Якщо працівник має право на податкову соціальну пільгу (ПСП) за статтею 169 ПК, то користуються формулою:

$$\text{ПДФО} = (\text{ЗП} - \text{ПСП}) \times 18\%$$

Формула військового збору:

$$\text{ВЗ} = \text{ЗПбв} \times 1,5\%$$

де ВЗ — військовий збір;

ЗПбв — заробітна плата без вирахування ПДФО та ПСП.

Якщо від нарахованої зарплати відняти ПДФО і військовий збір, маємо чисту зарплату, яку працівники отримують «на руки».

Єдиний соціальний внесок (ЄСВ) не входить до системи оподаткування, але Закон № 2464 визначає роботодавця як платника ЄСВ (ч. 1 ст. 4). ЄСВ не належить до утримань, хоча має багато спільного з ПДФО та військовим збором, як-от:

- та сама база нарахування;
- податковий розрахунок - один на трьох;
- сплата одночасно з виплатою зарплати.

Однак роботодавець сплачує ЄСВ за власний рахунок як додаткове нарахування на фонд заробітної плати працівників. Відповідно, сума нарахованого ЄСВ збільшує витрати роботодавця.

Основна ставка ЄСВ - 22% (ч. 5 ст. 8 Закону № 2464), тому в загальному випадку формула ЄСВ:

$$\text{ЄСВ} = \text{ЗП} \times 22\%$$

де ЗП — заробітна плата.

Водночас Закон № 2464 встановлює обмеження, зокрема щодо мінімального й максимального розміру ЄСВ.

Єдиний соціальний внесок
на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
(скор. ЄСВ) - це консолідований страховий внесок
в Україні, збір якого здійснюється в системі
загальнообов'язкового державного страхування в
обов'язковому порядку та на регулярній основі.

Мінімальний страховий внесок

ЄСВ з 01.04.2024 становить:

$$8000 \times 22\% = 1\,760 \text{ грн}$$

Максимальний страховий внесок

ЄСВ з 01.04.2024 становить:

$$(8000 \times 15) \times 22\% = 26\,400 \text{ грн.}$$

Мінімальну базу ЄСВ не застосовують, якщо працівник - зовнішній сумісник, працює за трудовим договором з нефіксованим робочим часом або має інвалідність. Для осіб з інвалідністю діє знижена ставка ЄСВ - 8,41%.

Спрощена система оподаткування

Слід врахувати, що не можуть бути платниками єдиного податку першої - третьої груп суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать юридичним особам, які не є платниками єдиного податку, дорівнює або перевищує 25% (пп. 291.5.5 ПК).

Зарплатні податки

Юрособа - єдиноподатник сплачує такі самі зарплатні податки, що й загальносистемник:

ПДФО - 18%;

військовий збір - 1,5%;

ЄСВ - 22%.

Водночас юрособа - єдиноподатник має право не сплачувати ЄСВ за мобілізованих працівників за власним рішенням (п. 9-20 розд. VIII Закону № 2464).

Єдиний податок

Платники єдиного податку звільнені від обов'язку нараховувати, сплачувати й звітувати про податок на прибуток, а отже - від складного бухобліку. Натомість вони використовують дані спрощеного бухобліку доходів та витрат і щокварталу подають декларацію платника єдиного податку (п. 296.1, 296.3 ПК). Податки і збори, які не сплачують юрособи - єдиноподатники, перераховані в пункті 297.1 ПК.

Із чотирьох груп єдиного податку медичний заклад-юрособа може обрати лише третю групу. Про свій вибір він має повідомити податкову інспекцію або держреєстратора. Для цього треба подати заяву за формою, що затвердив Мінфін наказом від 16.07.2019 № 308 (пп. 298.1.1 ПК). Хто не подасть — автоматично стає загальносистемником.

Три обмеження для єдиноподатників третьої групи:

• річний обсяг доходу — не перевищує 1167 мінзарплат, а саме 8 285 700 грн у 2024 році;

• податковий борг — не перевищує 3060 грн;

• розрахунки — у грошовій формі, негрошова форма, як-от бартер, взаємозалік заборгованостей, — під заборороною.

Порушники цих умов переходять на загальну систему оподаткування (пп. 298.2.3

ПК).

Водночас кількість працівників для третьої групи — не обмежена (пп. 3 п. 291.4 ПК).

На відміну від загальної системи, де об'єктом оподаткування є прибуток, тобто дохід за вирахуванням витрат, у медичних закладів - єдиноподатників витрати не впливають на суму єдиного податку. Об'єктом оподаткування єдиним податком є весь отриманий протягом податкового (звітного) періоду дохід:

у грошовій формі — готівковій і безготівковій;

у матеріальній або нематеріальній формі (пп. 2 п. 292.1 ПК).

Для цілей оподаткування єдиноподатник включає в дохід навіть безоплатно отримані товари, роботи, послуги (п. 292.3 ПК). Попри те що їх фактична вартість дорівнює нулю, дохід за такими дарунками визначають на рівні звичайних (ринкових) цін (ЗІР, категорія 108.01.02).

Ставки єдиного податку для третьої групи:

3% доходу — для платників ПДВ;

5% доходу — для неплатників ПДВ (п. 293.3 ПК).

В період воєнного стану існувала ще тимчасова воєнна ставка 2% для неплатників ПДВ, але її скасувано з 01.07.2023.

ПДВ

Із ПДВ-реєстрацією безпосередньо пов'язаний розмір ставки єдиного податку:

3% доходу для платників ПДВ;

5% доходу для неплатників.

Стати платником ПДВ може лише єдиноподатник третьої групи зі ставкою 3% (пп. 3 п. 297.1 ПК). Для платників зі ставкою 5% ПДВ-реєстрація не передбачена, навіть якщо обсяг оподатковуваних ПДВ-операцій перевищить поріг в 1 млн грн.

Новостворений заклад охорони здоров'я не може з дня держреєстрації обрати ставку єдиного податку 3%, що передбачає сплату ПДВ. Він може претендувати тільки на ставку 5%, яка не передбачає сплати ПДВ. Для цього протягом 10 днів з дня держреєстрації подає заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку третьої групи в розмірі 5% (пп. 298.1.2 ПК).

До наступного кварталу заклад працює на ставці 5% і має визначитися: залишитися на цій ставці чи змінити її на ставку 3% та сплачувати ПДВ (пп. 4 п. 293.8 ПК). Щоб змінити ставку єдиного податку, не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку наступного кварталу одночасно подайте до податкової інспекції:

- заяву щодо зміни ставки єдиного податку з 5% на 3%;
- реєстраційну заяву платника ПДВ (форма № 1-ПДВ).

Коли виконані ці умови, з 1-го числа наступного кварталу медичний заклад може стати платником ПДВ зі сплатою єдиного податку в розмірі 3%.

Перейти на сплату 3%-го єдиного податку можна і з загальної системи оподаткування. Для цього не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу загальносистемник:

- неплатник ПДВ — подає заяву про перехід на спрощену систему оподаткування та

реєстраційну заяву платника ПДВ;

- платник ПДВ — заяву про перехід на спрощену систему оподаткування.

Протягом року перейти на спрощену систему оподаткування можна лише один раз (п.п. 298.1.4 ПК).

Для того щоб зорієнтуватися кому яка система вигідніша, розгляньмо **приклад**.

Розрахунок податкового навантаження для приватного закладу охорони здоров'я на загальній і спрощеній системах оподаткування

Заклад охорони здоров'я, неплатник ПДВ, за перший квартал роботи має фінансові показники:

дохід від надання медпослуг та інші доходи — 525 000 грн;

витрати, як-от медпрепарати, оренда, оплата праці, ЄСВ, — 410 000 грн.

Податкові результати:

Податки	Загальна система	Спрощена система
Податок на прибуток	20 700 грн (525 000 грн - 410 000 грн) × 18%	-
Єдиний податок	-	26 250 грн (525 000 грн × 5%)
Разом	20 700 грн	26 250 грн

Із наступного кварталу медичний заклад зареєструвався платником ПДВ. Податкове навантаження склало:

Податки	Загальна система	Спрощена система
Податок на прибуток	20 700 грн (525 000 грн - 410 000 грн) × 18%	-
Єдиний податок	-	15 750 грн (525 000 × 3%)
ПДВ	5000 (умовно)	5000 (умовно)
Разом	25 700 грн	20 750 грн

Звісно, одного прикладу замало, щоб віддати перевагу тій чи тій системі оподаткування. Але базові **висновки** зробимо.

Великому закладу охорони здоров'я, що має значні витрати, як-от закуповує багато медпрепаратів, має численний персонал, орендує велике приміщення, доцільно обрати загальну систему. Він сплачуватиме податок на прибуток у розмірі 18%, але не від усієї суми доходу, а від зменшеної на суму витрат. Що більше витрат, то менша сума податку.

Невеликому закладу, що має незначні витрати, більше підійде спрощена система: і ставки невисокі, і облік простіший. А за ставки 5% не треба реєструватися платником ПДВ. Відтак не траплятиметься проблем із реєстрацією та розблокуванням податкових накладних.

2. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Назвіть податки, які відносяться до прямих.
2. Назвіть платників податку на прибуток з числа закладів охорони здоров'я.
3. Що є об'єктом оподаткування податком на прибуток?
4. Які доходи враховуються при визначенні об'єкта оподаткування?
5. Назвіть перелік доходів, що не враховуються при визначенні об'єкта оподаткування податку на прибуток.
6. Назвіть ставки податку на прибуток.
7. Якими є особливості оподаткування прибутку медичних закладів - комунальних неприбуткових підприємств?
8. Який період є звітним по податку на прибуток? Назвіть терміни сплати податку.
9. Назвіть платників та об'єкт оподаткування податку на доходи фізичних осіб.
10. Дайте визначення загального місячного та загального річного оподатковуваного доходу.
11. Які доходи включаються до складу загального місячного оподатковуваного доходу?
12. Які доходи не належать до складу загального місячного оподатковуваного доходу?
13. Що таке «податкова соціальна пільга» та які умови її отримання?
14. Які ставки податку на доходи фізичних осіб застосовуються в Україні?
15. В чому полягає сутність податкової знижки, у яких випадках виникає право на її застосування?
16. У які строки податок на доходи фізичних осіб перераховується до бюджету?
17. Охарактеризуйте порядок нарахування та сплати військового збору та ЄСВ.
18. Охарактеризуйте механізм оподаткування доходів лікарів – ФОП та тих, що здійснюють незалежну професійну діяльність у вигляді лікувальної практики.
19. Наведіть характеристику застосування спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності в галузі охорони здоров'я.
20. Назвіть умови перебування суб'єктів господарювання у сфері медичного бізнесу на умовах сплати єдиного податку.

Тестування:

1. До прямих податків відносяться:

- А) податок на прибуток підприємств.
- Б) податок на доходи фізичних осіб.
- В) податок на додану вартість.
- Г) акцизний податок.
- Д) єдиний податок.
- Е) мито.

2. Об'єктом оподаткування з податку на прибуток закладу охорони здоров'я встановлено:

- 1) валовий дохід;
- 2) прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається як фінансовий результат за даними бухгалтерського обліку;
- 3) різниця між доходами та собівартістю товарів і послуг;
- 4) валовий прибуток.

3. Основна ставка податку на прибуток медичного закладу складає:

- 1) 21 %;
- 2) 18 %;
- 3) 19 %;
- 4) 16 %.

4. Дохід фізичної особи у вигляді заробітної плати оподатковується за ставкою:

- 1) 15 %;
- 2) 10 %;
- 3) 18 %;
- 4) 17 %.

5. Платник податку не має права включити до податкової знижки у зменшення свого оподаткованого доходу такі витрати:

- 1) частину суми процентів, сплачених за користування іпотечним житловим кредитом;
- 2) суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів освіти для компенсації вартості здобуття середньої професійної або вищої освіти такого платника;
- 3) суму коштів, сплачених платником податку на користь закладів охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з лікування такого платника;
- 4) суму коштів, сплачених платником податку на косметичне лікування або пластичну хірургію.

6. Базовий розмір податкової соціальної пільги з податку на доходи фізичних осіб складає:

- 1) 50 % прожиткового мінімуму громадян;
- 2) 150 % прожиткового мінімуму громадян;
- 3) 50 % мінімальної заробітної плати;
- 4) 150 % мінімальної заробітної плати

7. До розрахунку загального місячного оподаткованого доходу не включається дохід:

- 1) у вигляді дивідендів;
- 2) у вигляді вартості успадкованого майна;
- 3) отриманий платником податку як додаткове благо;
- 4) у вигляді аліментів.

8. Податкова соціальна пільга у сумі 200% від розміру базової пільги надається таким категоріям громадян:

- 1) учасникам бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни;
- 2) особам, віднесених законом до I або II категорій осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- 3) учням, студентам, аспірантам;
- 4) Героям України.

9. Для платника податку, який утримує двох чи більше дітей віком до 18 років, – у розрахунку на кожен таку дитину податкова соціальна пільга складає:

- 1) 50 % прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 1 січня звітного податкового року;
- 2) 150 % прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 1 січня звітного податкового року;
- 3) 200 % прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на

1 січня звітного податкового року;

4) 80 % прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 1 січня звітного податкового року.

10. Військовий збір розраховується за ставкою:

- 1) 0,5%;
- 2) 1%;
- 3) 1,5%;
- 4) 5%.

11. ЄСВ розраховується за ставкою:

- 1) 18%;
- 2) 20%;
- 3) 22%;
- 4) 25%.

12. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності в галузі охорони здоров'я передбачає поділ платників єдиного податку на:

- 1) дві групи;
- 2) три групи;
- 3) чотири групи;
- 4) п'ять груп.

13. До другої групи платників єдиного податку належать лікарі - ФОП, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує:

- 1) не перевищує 1000 мінімальних заробітних плат;
- 2) не перевищує 834 мінімальних заробітних плат;
- 3) не перевищує 224 мінімальних заробітних плат;
- 4) не перевищує 1500 мінімальних заробітних плат.

14. Ставка єдиного податку для платників II групи встановлюється в розмірі:

- 1) до 10% від мінімальної заробітної плати;
- 2) до 10% від прожиткового мінімуму для працездатних осіб;
- 3) до 20% від мінімальної заробітної плати;
- 4) до 20% від прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Ситуаційні завдання:

№ 1. Протягом звітного кварталу аптекою здійснено:

1. Доходи від реалізації товарів, послуг та робіт склали 360000 грн з урахуванням ПДВ.

2. Сума коштів у частині зайво сплаченого податку 400,0 грн.

3. Нарахована заробітна плата (ЗП) працівникам 28000 грн.

4. Здійснено відрахування від фонду зарплати праці 11200 грн.

5. Нарахована плата за патент 1200 грн.

6. Балансова вартість реалізованих товарів звітного періоду в роздріб – 6900 грн.

7. Балансова вартість реалізованих товарів у закупівельних цінах – 5175 грн.

Завдання: розрахувати податок на прибуток.

№ 2. Протягом звітного місяця громадянин Коваленко одержав дохід у вигляді заробітної плати у розмірі 12000 грн. та лікарняні за дні хвороби у сумі 2800 грн. *Розрахуйте суму ПДФО та військового збору, що підлягає утриманню з доходів*

громадянина, та суму отриманого доходу після оподаткування.

№ 3. Працівник медичного закладу є батьком трьох дітей віком до 18 років (одна дитина визнана особою з інвалідністю). Його заробітна плата становить 12000 грн.

Розрахуйте суму ПДФО та військового збору, що підлягає утриманню з доходів громадянина, та суму отриманого доходу після оподаткування.

Приклади розв'язування ситуаційних завдань

Приклад 1

Нарахувати податок на доходи фізичних осіб та військовий збір працівнику медичного закладу, який є батьком двох дітей 14 і 12 років. Заява про отримання податкової соціальної пільги та копії свідоцтва про народження дітей подані до бухгалтерії. За липень нараховано заробітну плату в сумі 8450 грн.

Визначити суму заробітної плати, що підлягає виплаті.

Розв'язання:

Механізм обчислення податку на доходи фізичних осіб із заробітної плати є таким:

$$\text{ПДФО} = (\text{ЗП} - \text{ПСП}) * 18\%$$

де ПДФО – податок на доходи фізичних осіб;

ЗП – заробітна плата, нарахована у звітному місяці;

ПСП – податкова соціальна пільга.

Податкова соціальна пільга:

Податкова пільга застосовується до доходу, нарахованого на користь платника податку протягом звітного податкового місяця як заробітна плата (інші прирівняні до неї відповідно до законодавства виплати, компенсації та винагороди), якщо його розмір не перевищує суми, що дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 грн., (у 2024 р. 3028 грн * 1,4 = 4239,20 ≈ 4240 грн.).

При цьому граничний розмір доходу, що дає право на отримання податкової пільги одному із батьків, визначається як добуток зазначеної суми та кількості дітей. Тобто, граничний дохід, який дає право на отримання податкової соціальної пільги на двох дітей віком до 18 років – 8480 грн.

$$4240 * 2 = 8480 \text{ грн.}$$

З урахуванням того, що нарахована заробітна плата громадянина становить 8450 грн. (що не перевищує граничну межу доходу, який дає право на отримання податкової соціальної пільги), право на застосування податкової соціальної пільги у зазначеному місяці є.

Підпунктом 169.1.2 ст. 169 Податкового кодексу визначено, що платник податку, який утримує двох чи більше дітей віком до 18 років, має право на зменшення суми загального місячного оподаткованого доходу, отриманого від одного роботодавця у вигляді зарплати, на суму податкової соціальної пільги у розмірі 50% прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня звітного податкового року в розрахунку на кожну таку дитину. Прожитковий мінімум для працездатних осіб станом на 1 січня 2024 р. становив 3028 грн. Таким чином, пільга на 2-х дітей віком до 18 років становить:

$$3028 * 50\% * 2 = 3028 \text{ грн}$$

Податок на доходи фізичних осіб:

$$\text{ПДФО} = (8450 - 3028) * 18\% = 975,96 \text{ грн.}$$

Військовий збір справляється за ставкою 1,5%:

$$\text{ВЗ} = 8450 * 1,5\% = 126,75 \text{ грн.}$$

Заробітна плата, що підлягає виплаті:

$$8450 - 975,96 - 126,75 = 7347,29 \text{ грн.}$$

Висновок: із заробітної плати сума утримання податку на доходи фізичних осіб становить 975,96 грн., військового збору – 126,75 грн.

Заробітна плата, що підлягає виплаті – 7347,29 грн

Приклад 2

За 202х рік працівник медичного закладу - громадянин України Овчинників О. В. подав декларацію про доходи та майновий стан, довідку від роботодавця про отриману зарплату з відображенням:

- суми нарахованої зарплати – 63 220 грн.;
- суми податкової соціальної пільги, на яку була зменшена зарплата протягом року – 19200 грн.;
- податку на доходи фізичних осіб, утриманого роботодавцем з нарахованої зарплати – 7923,60 грн.

Протягом року особою сплачено проценти за іпотечним житловим кредитом у сумі 12 800 грн. (площа придбаного житла – 112 кв. м.), а також сплачено за навчання сина за I семестр 1 курсу (вересень, жовтень, листопад, грудень) – 14 500 грн. Всі понесені витрати документально підтверджені.

Крім того у звітному році він отримав у подарунок квартиру не від родича (проте від резидента). Оціночна вартість квартири – 240 000 грн.

Необхідно:

1. *Визначити суму податкової знижки.*
2. *Провести перерахунок податку на доходи фізичних осіб за підсумками поданої декларації до податкового органу.*
3. *Визначити необхідність декларування подарунка та сплати податку на доходи фізичних осіб.*

Розв'язок:

I. Податкова знижка:

1. Проценти за іпотечним кредитом: до складу податкової знижки платника податку - позичальника іпотечного житлового кредиту – включається частина суми процентів, що дорівнює добутку суми процентів, фактично сплачених платником податку протягом звітного податкового року у рахунок його погашення, на коефіцієнт, який розраховується за такою формулою:

$$K = \text{МП/ФП,}$$

де К – коефіцієнт коригування суми сплачених процентів за іпотечним кредитом;

МП – мінімальна загальна площа житла, яка дорівнює 100 квадратних метрів;

ФП – фактична загальна площа житла, яке будується (придбається) платником податку за рахунок іпотечного кредиту.

Якщо цей коефіцієнт є більшим одиниці, то до складу податкової знижки включається сума фактично сплачених процентів за іпотечним кредитом без застосування такого коефіцієнта.

Отже, розраховуємо коефіцієнт коригування суми сплачених процентів за іпотечним кредитом:

$$K = 100 / 112 = 0,89$$

Проценти за іпотечним житловим кредитом, що включаються до складу податкової знижки:

$$12800 * 0,89 = 11392 \text{ грн.}$$

2. Витрати на навчання сина: сума коштів, сплачених платником податку на користь закладів освіти для компенсації вартості середньої професійної або вищої форми навчання такого платника податку, іншого члена його сім'ї першого ступеня споріднення включаються до податкової знижки. Таким чином, до податкового кредиту можна віднести суму витрат на навчання сина О. В. Овчинникова – 4500 грн.

3. Загальна сума податкової знижки:

$$11392 + 14500 = 25892 \text{ грн.}$$

II. Перерахунок податку на доходи фізичних осіб з урахуванням податкової знижки:

Фізичні особи мають можливість раз в рік скористатися податковою знижкою.

У Податковому кодексі України зазначено розрахунок податкової знижки. Так для її визначення платникам податків потрібно використовувати наступну формулу:

$$НС = Н - (Б - Р) * С$$

де НС — податок на доходи фізичних осіб, розрахований за результатами проведених перерахунків (податкова декларація: 12 рядок 8 додаток), оскільки при бажанні отримати податкову знижку, потрібно заповнити декларацію про майновий стан і доходи.

Б — база оподаткування податком на доходи фізичних осіб (10 рядок 8 додаток). Її визначають наступним шляхом:

$$Б = ЗП - ПСП$$

де ЗП — річна сума отриманої зарплати;

ПСП — сума податкової соціальної пільги.

С — ставка податку на доходи фізичних осіб (18%);

Н — сума податку на доходи фізичних осіб, яка утримується протягом усього року з отриманих доходів у вигляді зарплати ($Н = С * Б$);

Р — сума витрат, що відносяться до податкової знижки.

$$НС = 7923,60 - (63220 - 19200 - 25892) * 18\% = 4660,56 \text{ грн.}$$

Отже, О. В. Овчиннікову має бути повернено 2860,56 грн. податку на доходи фізичних осіб.

III. Оподаткування подарунка:

Відповідно Податкового кодексу України фізичні особи – резиденти, які отримують подарунок від фізичної особи – резидента, але не відносяться до членів сім'ї, сплачують податок на доходи фізичних осіб за ставкою 5 % від вартості будь-якого подарунку:

$$ПДФО = 240\,000 * 5\% = 12\,000 \text{ грн.}$$

$$\text{Військовий збір} = 240\,000 * 1,5\% = 3\,600 \text{ грн.}$$

Висновок: У результаті наявності задекларованого права на податкову знижку за підсумками річного перерахунку ПДФО О.В. Овчиннікову має бути повернено 2860,56 податку на доходи фізичних осіб. При нотаріальному оформленні дарунка у вигляді квартири має бути сплачено ПДФО в сумі 12000 грн. та військовий збір в сумі 3600 грн.

4. ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / ПРЕЗЕНТАЦІЙ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ:

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Система прямого оподаткування в Україні.
2. Система прямого оподаткування галузі охорони здоров'я в Україні.
3. Сучасні проблеми прямого оподаткування медичної сфери в Україні.
4. Прибуткове оподаткування в Україні: становлення та розвиток.
5. Прибуткове оподаткування та його роль у формуванні доходів бюджету.
6. Прибуткове оподаткування в системі державного регулювання економіки.
7. Податок на прибуток в закладах охорони здоров'я як регулюючий засіб.
8. Реформування податку на прибуток в Україні на засадах покращення його

фіскально-регуляторної ефективності.

9. Облік, аналіз та оподаткування прибутку закладів охорони здоров'я.
10. Оподаткування прибутку медичних закладів та його оптимізація
11. Податок на доходи фізичних осіб: бюджетна та регулююча роль.
12. Податок на доходи фізичних осіб: особливості застосування та напрями вдосконалення.
13. Податок на доходи фізичних осіб та його роль в формуванні доходів бюджету.
14. Прибуткове оподаткування фізичних осіб в Україні в контексті зарубіжного досвіду.
15. Бюджетне і соціальне значення податку на доходи фізичних осіб.
16. Податкові аспекти розвитку медичного бізнесу в Україні.
17. Оподаткування медичного бізнесу: проблеми та шляхи вирішення.
18. Становлення та розвиток спрощеної системи оподаткування в Україні.
19. Спрощена система оподаткування та її роль у розвитку медичного бізнесу.
20. Єдиний податок з лікарів - ФОП: проблеми справляння та шляхи вдосконалення.
21. Вибір оптимальної системи оподаткування для медичного бізнесу.
22. Приватна медична практика: альтернативні способи оподаткування.
23. Оподаткування працівників медичних закладів та застосування податкових соціальних пільг.
24. Застосування податкової знижки для працівників закладів охорони здоров'я.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Офіційне інтернет-представництво Президента України URL: <https://www.bing.com/search?q=конституція+україни&cvid=37427c3a3d294d369fa7674295c692fa&aqs=edge.0.019j69i11004.6045j0j4&FORM=ANAB01&PC=U531>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI/ Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
5. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.10 № 2464-VI.

Додаткова:

1. Князькова В.Я., Криленко В.І., Рудінська О.В. Особливості оподаткування бізнесу в Україні в умовах воєнного часу. XI Міжнародна науково-практична конференція «Modern research in world science». м. Львів, Україна. 29-31.01.2023. с. 1273-1278.
2. Князькова В.Я., Башинська М.І., Буруков В.В. Сутність податкового адміністрування та його роль у формуванні доходів місцевих бюджетів. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69). 2019. № 5 (2). С.109-113.
3. Князькова В.Я. Фіскальна ефективність податкового контролю та напрями його покращення. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2014. №3. С. 116-123.
4. Князькова В.Я., Сергієнко Л.К. Особливості податкового адміністрування в умовах розбудови ринкових відносин в Україні. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. №1. С. 58-66.
5. Крисоватий А. І. Сидорович О. Ю., Дмитрів В. І. Наукові основи фіскальної теорії: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 246 с.

6. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
7. Луцик А. І. Ткачик Ф. П. Адміністрування податків: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.
8. Податкова система: Навчальний посібник. [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс». 2019. 402 с.
9. Податкова система. Навчальний посібник. Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко та ін. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2018. 408 с.
10. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ. 2022. 324 с.
11. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД. 2012. 96 с.

Інтернет ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://www.sta.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/>.
8. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>
9. Офіційний веб-сайт Національної служби здоров'я України. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.

ТЕМА 3. НЕПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Мета: набуття здобувачем вищої освіти знань щодо справляння непрямих податків в закладах охорони здоров'я, вмінь щодо розрахунку основного прямого податку – податку на додану вартість виходячи з законодавчо затвердженої методики.

Основні поняття:

1. Непрямі податки, їх сутність.
2. Особливості справляння податку на додану вартість з надання медичних послуг.
3. Методика обчислення ПДВ з урахуванням норм Податкового кодексу України. Платники і ставки ПДВ. Операції, що оподатковуються за нульовою ставкою, ставкою 7% та базовою ставкою 20%.
4. Сутність та загальні поняття щодо справляння акцизного податку та мита в галузі охорони здоров'я.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

Непрямі податки є основним джерелом формування доходів Державного бюджету України. Саме в цьому полягає їх фіскальне значення в забезпеченні фінансування державних завдань і функцій. Непряме оподаткування в сучасних умовах повинне стимулювати економічний розвиток країни, сприяти створенню умов для залучення інвестицій, розвитку приватного бізнесу, сприяти зниженню податкового тягаря, отриманню сталих доходів до Державного бюджету тощо.

Залежно від характеру охоплення товарів оподаткування акцизи поділяються на специфічні і універсальні. Найбільш поширеною формою універсального акцизу є ПДВ. Він зберігає переваги багаторівневого податку з обороту щодо оподаткування усіх ступенів руху товару, але одночасно ліквідує його основний недолік — кумулятивний ефект. Специфіка нарахування та сплати ПДВ полягає в його нарахуванні на кожному етапі руху товару від виробника до споживача, при цьому з оподаткованого обороту виключаються податки, сплачені на попередніх етапах, в результаті чого об'єктом оподаткування виступає вартість, створена на конкретному ступені руху товару.

ПДВ складається з:

- ставки податку (ст. 193 ПКУ),
- бази нарахування (згідно зі ст. 188-192 ПКУ),
- об'єкта оподаткування (згідно зі ст. 185 ПКУ).

Також податок на додану вартість складається з двох основних елементів — це податковий кредит та податкове зобов'язання.

Податкове зобов'язання — це сума, яку сплачує підприємець до державного бюджету. Воно виникає у платників податків при продажу послуг чи товарів. Але тут має значення загальна кількість товарів та послуг, які були продані підприємцем.

Податковий кредит — це сума, на яку підприємець може зменшити податкове зобов'язання зі сплати ПДВ. Він виникає тоді, коли платник податків купує продукцію чи

послуги, а постачальник цих товарів у відповідь формує податкову накладну на суму, яка дорівнює розміру покупки. Далі податкову накладну необхідно зареєструвати у ДПС у конкретні терміни. В іншому випадку податкова може не надати податковий кредит.

Ставки ПДВ в Україні у 2024 році

Розміри ставок податку визначено у V розділі ПКУ.

У цьому році розмір ставок ПДВ встановлюється наступним чином:

- 20% - це ставка, яка застосовується для більшості платників податку.
- 7% - це ставка, яка встановлюється у медичній галузі, зокрема на продаж фармацевтичної продукції та товарів медичного призначення.
- 14% - це ставка на окремі сільськогосподарські товари, перелік яких можна знайти в пп. «г» п. 193.1 ПК
- нульова ставка стосується тільки товарів, призначених для експорту з країни.

Справляння ПДВ в Україні регулюється розділом V Податкового кодексу України. Наприкінці звітного періоду підбиваються підсумки за розміром податкових кредитів. Від цієї суми віднімається розмір податкового зобов'язання. В результаті виходить різниця, яка і приймається за суму податку на додану вартість та сплачується до державного бюджету.

Бувають ситуації, коли розмір податкового кредиту є значно більшим за розмір податкового зобов'язання. У цьому випадку різниця буде відшкодована з боку держави. Але якщо, навпаки, буде більшим розмір податкового зобов'язання, то платник податку повинен сплатити ПДВ до державного бюджету.

Особливості оподаткування медичної галузі полягають в наступному.

Підпунктом «в» пункту 193.1 статті 193 Податкового кодексу України (із змінами, далі - ПКУ) ставка ПДВ в розмірі **7 відсотків** встановлена для операцій з:

- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів, які внесені до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення або відповідають вимогам відповідних технічних регламентів, що підтверджується документом про відповідність, та дозволені для надання на ринку та/або введення в експлуатацію і застосування в Україні;
- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;
- постачання послуг із показу (проведення) театральних, оперних, балетних, музичних, концертних, хореографічних, лялькових, циркових, звукових, світлових та інших вистав, постановок, виступів професійних мистецьких колективів, артистичних груп, акторів та артистів (виконавців), кінематографічних прем'єр, культурно-мистецьких заходів;
- постачання послуг із показу оригіналів музичних творів, демонстрації виставкових проєктів, проведення екскурсій для груп та окремих відвідувачів у музеях, зоопарках та заповідниках, відвідування їх територій та об'єктів відвідувачами;
- постачання послуг із розповсюдження, демонстрування, публічного сповіщення і публічного показу фільмів, адаптованих відповідно до законодавства в україномовні версії для осіб з порушеннями зору та осіб з порушеннями слуху;

- постачання послуг із тимчасового розміщування (проживання), що надаються готелями і подібними засобами тимчасового розміщування (клас 55.10 група 55 КВЕДДК 009:2010);
- реалізації квитків на спортивні заходи всеукраїнського та міжнародного рівнів.

Операції з постачання на митній території України та/або ввезення на митну територію України лікарських засобів підлягають оподаткуванню ПДВ за ставкою податку у розмірі 7 відсотків за умови, що такі лікарські засоби:

- дозволені для виробництва і застосування в Україні;
- внесено до Державного реєстру лікарських засобів.

Операції з постачання на митній території України та/або ввезення на митну територію України медичних виробів підлягають оподаткуванню ПДВ за ставкою податку у розмірі 7 відсотків за умови, що такі медичні вироби:

- дозволені для надання на ринку та/або введення в експлуатацію і застосування в Україні;
- внесені до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення або відповідають вимогам відповідних технічних регламентів, що підтверджується документом про відповідність.

У разі якщо при здійсненні операцій з постачання на митній території України та/або ввезення на митну територію України лікарських засобів / медичних виробів не дотримано хоча б однієї із зазначених умов, операції з постачання таких лікарських засобів/медичних виробів та їх ввезення на митну територію України оподатковуються ПДВ у загальнозстановленому порядку за ставкою 20 відсотків.

Також за ставкою податку у розмірі 7 відсотків оподатковуються операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Відповідно до пункту 32 підрозділу 2 розділу XX ПКУ **тимчасово**, на період проведення антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації, та/або запровадження воєнного стану відповідно до законодавства, звільняються від оподаткування ПДВ операції з ввезення на митну територію України та постачання на митній території України, зокрема:

- лікарських засобів та медичних виробів відповідно до підпункту «в» пункту 193.1 статті 193 ПКУ, що призначені для використання закладами охорони здоров'я, учасниками антитерористичної операції, особами, що беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації, для надання медичної допомоги фізичним особам, які у період проведення антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації, та/або запровадження воєнного стану відповідно до законодавства зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я, за переліком, встановленим Кабінетом Міністрів України;
- лікарських засобів та медичних виробів без державної реєстрації та дозвільних документів щодо можливості ввезення на митну територію України, що призначені для використання закладами охорони здоров'я, учасниками антитерористичної операції, особами, що беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації, для надання медичної

допомоги фізичним особам, які у період проведення антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації, та/або запровадження воєнного стану відповідно до законодавства зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я, за переліком та в обсягах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Враховуючи положення п. 197 ПКУ, а також офіційну позицію ДПС, викладену в Листах, можна зробити висновок про те, що заклади охорони здоров'я **звільняються** від сплати ПДВ у разі дотримання наступних критеріїв:

Платник податку повинен мати **статус закладу охорони здоров'я**, відповідно до положень чинного законодавства.

Заклад охорони здоров'я зобов'язаний мати відповідну **ліцензію** на надання медичних послуг.

Заклад охорони здоров'я зобов'язаний **надавати медичні послуги**, які відповідають їх визначенню.

Платник податку має право надавати послуги, перелік яких відсутній у абзацах «а» - «о» п. 197.1.5 ПКУ (наприклад масаж, косметологічні послуги, проведення огляду осіб з метою видачі медичного висновку на отримання права носіння зброї, водійського посвідчення, тощо - будуть оподатковуватися ПДВ).

Згідно з пп.197.1.5 п.197.1 ст.197 р.V Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року №2755-VI із змінами і доповненнями, звільняються від оподаткування ПДВ операції з постачання послуг з охорони здоров'я закладами охорони здоров'я, що мають ліцензію на постачання таких послуг, а також постачання послуг реабілітаційними установами для інвалідів та дітей-інвалідів, що мають ліцензію на постачання таких послуг відповідно до законодавства, крім послуг, перелічених в абзацах "а" - "о" даного пункту, а саме:

а) надання косметологічної допомоги, крім тієї, що надається за медичними показаннями;

б) масаж для зміцнення здоров'я дорослого населення, корекції осанки тощо;

в) проведення профілактичних медичних оглядів із підготовкою висновку про стан здоров'я на прохання громадян;

г) проведення гігієнічної експертизи проектних матеріалів та попередніх проектних пропозицій, у тому числі щодо розміщення об'єкта, а також нормативної документації на нові технології виробництва продукції та нові види продукції за заявкою замовника, гігієнічна оцінка зразків нових видів продукції;

г) надання консультаційної допомоги з питань проведення державної санітарно-гігієнічної експертизи;

д) обстеження за заявкою замовника об'єктів, що будуються, реконструюються або функціонують, з метою їх відповідності санітарному законодавству;

е) проведення за заявкою замовника токсиколого-гігієнічних, медико-біологічних, санітарно-гігієнічних, фізіологічних та інших обстежень з метою визначення безпеки продукції для здоров'я людини;

є) видача суб'єктам господарювання дозволів на виробництво, використання, транспортування, зберігання, реалізацію, захоронення, знищення, утилізацію продукції і речовин вітчизняного та імпортного виробництва, що потенційно небезпечні для здоров'я людини;

ж) надання юридичним і фізичним особам консультаційної допомоги з питань застосування законодавства про охорону здоров'я, в тому числі щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення;

з) проведення медичного огляду осіб для видачі:

дозволу на право отримання та носіння зброї громадянам, крім військовослужбовців і посадових осіб, носіння зброї якими передбачено законодавством;

відповідних документів на виїзд громадян за кордон за викликом родичів, що проживають у зарубіжних країнах, оздоровлення в зарубіжних лікувальних або санаторних закладах за власним бажанням, а також у службові відрядження (крім державних службовців, робота яких пов'язана з такими виїздами і які мають відповідні медичні документи);

посвідчення водія транспортного засобу;

и) медичне обслуговування з'їздів, конференцій, симпозіумів, фестивалів, нарад, змагань тощо;

і) медичне обслуговування громадян за їх бажанням у медичних закладах із поліпшеним сервісним обслуговуванням;

ї) організація медичного контролю осіб, які займаються фізичною культурою і спортом в оздоровчих закладах;

й) проведення профілактичних щеплень громадянам, які від'їжджають за кордон за викликом, для оздоровлення в зарубіжних лікувальних або санаторних закладах за власним бажанням, а також у туристичні подорожі (крім тих, що від'їжджають на лікування та в службові відрядження);

к) складення за заявками замовників санітарних паспортів радіотехнічних об'єктів та проведення досліджень для їх підтвердження;

л) проведення за заявками замовників державної санітарно-гігієнічної експертизи з акредитації та атестації підприємств, установ, організацій на право проведення токсиколого-гігієнічних, медико-біологічних, санітарно-гігієнічних та інших досліджень;

м) визначення за заявками замовника шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища, технологічного та трудового процесів, проведення досліджень для розробки засобів і заходів щодо усунення або зменшення їх небезпечної дії;

н) навчання за заявками замовників на робочих місцях фахівців підприємств, установ, організацій в установах санітарно-епідеміологічної служби, державних науково-дослідних інститутах гігієнічного та епідеміологічного профілю, а також фахівців підприємств, установ, організацій, проведення санітарно-гігієнічних та бактеріологічних досліджень;

о) надання за заявками замовників послуг з організації роботи відомчих санітарних лабораторій, оснащення їх медичною технікою (обладнанням, апаратурою, приладами); навчання на місці фахівців таких лабораторій методики проведення санітарно-гігієнічних досліджень;

Отже, дану пільгу мають право використовувати виключно заклади охорони здоров'я та реабілітаційні установи для інвалідів та дітей-інвалідів, які мають ліцензію на постачання послуг з охорони здоров'я.

Перелік закладів охорони здоров'я затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2002 №385.

Таким чином, послуги з охорони здоров'я, які надаються закладами охорони здоров'я та реабілітаційними установами для інвалідів та дітей-інвалідів за наявності спеціального дозволу (ліцензії) на проведення відповідних видів послуг з охорони здоров'я звільнюються від оподаткування ПДВ за умови, що такі операції не перелічені в абзацах "а" - "о" пп.197.1.5 п.197.1 ст.197 р.V ПКУ.

Оподаткування медоглядів ПДВ

Підлягають оподаткуванню ПДВ за ставкою 20%:

- профілактичні медогляди з підготовкою висновку про стан здоров'я на прохання громадян (пп. «в» пп. 197.1.5 ПК);

- медогляди для видачі посвідчення водія, дозволів громадянам на виїзд за кордон, на право отримання та носіння зброї, крім військовослужбовців і посадових осіб, для яких носіння зброї передбачає законодавство (пп. «з» пп. 197.1.5 ПК).

Звільнення від ПДВ спрацьовує, якщо організація медоглядів працівників є обов'язком роботодавця за законодавством.

Зокрема, Закон України «Про дорожній рух» від 30.06.1993 № 3353-ХІІ скеровує адміністрацію підприємств усіх форм власності та господарювання, до штатів яких входять водії:

- проводити медогляди водіїв для визначення здатності безпечно керувати транспортними засобами — попередні, періодичні, щозмінні передрейсові та післярейсові, позачергові за потреби (ст. 45);

- не допускати до керування транспортними засобами осіб, які не пройшли у встановлений строк медичного огляду (ст. 12).

Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-ХІІ зобов'язує роботодавців фінансувати та організувати попередні (під час прийняття на роботу) і періодичні (протягом трудової діяльності) медогляди працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі; а також щорічні медогляди осіб віком до 21 року (ст. 17).

Податківці наголошують: умовою звільнення від ПДВ є обов'язковий характер медогляду. Правила медоглядів МОЗ прописало в наказах «Про затвердження порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій» від 21.05.2007 № 246 і «Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб» від 23.07.2002 № 280.

Оподаткування ПДВ реалізації медкнижок під час профмедоглядів

Податківці роз'яснили, що реалізація медичних книжок — це операція з продажу товару. Тому вона є об'єктом оподаткування ПДВ (пп. «а» п. 185.1 ПК). Оподатковують реалізацію медкнижок за ставкою 20% (ІПК ГУ ДПС у Донецькій області від 01.03.2020 р. № 893/ІПК/05-99-04-01-13).

Оподаткування ПДВ зубного протезування

Послуги із зубного протезування:

- входять до Переліку платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах, затвердженого Постановою КМУ від 17.09.1996 № 1138;

- не входять до переліку винятків в абзацах «а» — «о» підпункту 197.1.5 ПК.

Тому ці послуги є звільненими від оподаткування ПДВ, але заклад повинен мати ліцензію на їх надання (ІПК ГУ ДПС у Донецькій області від 01.03.2020 р. № 893/ІПК/05-99-04-01-13).

Оподаткування ПДВ лікувального масажу

Податківці не дали прямої відповіді на запитання, чи звільняти від ПДВ послуги з лікувального масажу, які надає ліцензований медзаклад. Вони лише нагадали, що на операції з постачання послуг із масажу для зміцнення здоров'я дорослого населення, корекції осанки тощо не поширюється режим звільнення від оподаткування ПДВ (абз. «б» пп. 197.1.5 ПК). Такі операції оподатковують ПДВ на загальних підставах — за ставкою 20 %. Щоб з'ясувати, чи правомірно віднести лікувальний масаж до послуг з охорони здоров'я без ПДВ, податківці рекомендували звернутися до МОЗ (ГУ ДПС України у Запорізькій області від 16.04.2020 № 1551/ІПК/08-01-04-01-06).

Оподаткування ПДВ безоплатного лікувального харчування

Лікувальне харчування — це науково обґрунтована система організації харчування та диференційованого використання з лікувальною метою певних харчових продуктів, їхніх комбінацій, видів кулінарної обробки (п. 1.2, 1.3 розд. I Порядку організації лікувального харчування хворих у закладах охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, затвердженому наказом МОЗ України від 29.10.2013 № 931). Воно є обов'язковою складовою комплексної терапії і застосовується в усіх відділеннях стаціонарів.

Продукти є невід’ємною складовою послуг з охорони здоров’я, їх вартість входить до вартості послуг. Передача таких продуктів пацієнтам не тотожна постачанню товарів і тому не є об’єктом оподаткування ПДВ. Якщо продукти лікувального харчування придбали з ПДВ, а використовуєте в звільнених від ПДВ операціях, нарахуйте компенсувальні зобов’язання з ПДВ за правилами пункту 198.5 ПК.

Продукти не є невід’ємною складовою послуг з охорони здоров’я, їх вартість не входить до вартості таких послуг. Передачу цих продуктів пацієнтам податківці розцінюють як операцію з постачання товарів. За такою операцією: визначте зобов’язання з ПДВ, складіть податкову накладну на пацієнта, зареєструйте її в ЄРПН в установленій ПК строк.

Оподаткування ПДВ стажування інтернів

Стажування інтернів — це освітні послуги, а не послуги з охорони здоров’я. Освітні послуги звільняють від ПДВ, але за умови, що ці послуги надає навчальний заклад, який має ліцензію на їх постачання. Тож надання послуг зі стажування інтернів у медичних закладах, які не є навчальними, хоча й мають ліцензію на постачання освітніх послуг, не звільняють від ПДВ, а натомість оподатковують за ставкою 20% (ПК ДПС від 22.08.2019 № 3944/6/99-99-15-03-02-15/ПК).

Оподаткування ПДВ поліпшеного сервісного обслуговування в медзакладах

Звільнення від оподаткування ПДВ не поширюється на медичне обслуговування громадян за їх бажанням у медичних закладах із поліпшеним сервісним обслуговуванням (абз. «і» пп. 197.1.5 ПК). Що вважати «поліпшеним сервісним обслуговуванням», підпункт 197.1.5 ПК не пояснює. Цей термін застосовуємо, коли йдеться про медичні послуги в стаціонарах, де:

- палати на додачу до медичного та необхідного побутового обладнання оснащені додатковими побутовими приладами для підвищення комфортності перебування;
- пацієнти отримують додаткові немедичні послуги, які оплачують власним коштом.

Медичне обслуговування в таких закладах та відділеннях здійснюється на бажання пацієнта, а не за направленням лікаря.

Не є поліпшеним сервісним обслуговуванням:

- застосування будь-якого медичного обладнання або методів надання медичної допомоги;
- обладнання холів та інших загальних приміщень холодильниками, телевізорами, м’якими меблями тощо — як в амбулаторіях, так і в стаціонарах.

Приклади розв’язання задач на обчислення ПДВ медичним закладом

Приклад

Норма щодо ПДВ на ліки та вироби медичного призначення викладена у наступній редакції:

«7 відсотків по операціях з постачання лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів (у тому числі аптечними закладами), а також з постачання виробів медичного призначення за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.»

Тобто ПДВ нараховується на всьому ланцюжку постачання.

Припустимо, ціна виробника на лікарський засіб складає X грн., до якої він додає 7% ставки ПДВ – це та сума податку, яку виробник додає до ціни товару. У момент, коли

дистриб'ютор придбаває лікарський засіб, у виробника виникає податкове зобов'язання (у сумі 7% ПДВ, закладених у ціну препарату).

Дистриб'ютор при встановленні націнки бере за основу ціну виробника у розмірі X (без урахування ПДВ), додає націнку у розмірі n. До встановленої таким чином базової ціни дистриб'ютор додає 7% ПДВ. У момент реалізації лікарського засобу аптечному закладу, у дистриб'ютора також виникає податкове зобов'язання.

Аптечний заклад встановлює роздрібну націнку на лікарський засіб на основі базової ціни дистриб'ютора (X+n). До ціни, яка сформувалася таким чином він додає 7% ПДВ у момент реалізації товару.

Наприклад, виробник поставив дистриб'ютору товар на суму 107 грн. (у т.ч. ПДВ). У ціні препарату вже закладено податковий кредит (вхідний ПДВ), який складає 7 грн. Ця сума вказана у податковій накладній. Вартість товару без ПДВ складає 100 грн. Дистриб'ютор формує свою ціну для подальшої реалізації товару аптечному закладу. Для цього він робить націнку на товар, яка, припустимо, складає 10%. Ціна реалізації без ПДВ дорівнює $100 + 10 = 110$ грн. Тепер на цю ціну необхідно нарахувати 7%. Ціна реалізації з ПДВ складає $110 + 7,7 = 117,7$ грн.

Аналогічну операцію здійснює аптечний заклад: встановлює роздрібну націнку на товар, виходячи з його базової ціни. Припустимо, що розмір націнки складає 10%. Ціна реалізації без ПДВ складає $110 + 11 = 121$ грн. Ціна реалізації з ПДВ складає $121 + 8,47 = 129,47$ грн.

Отже, у даному випадку податковий кредит (вхідний ПДВ) – сума, яку дистриб'ютор і аптечний заклад отримали у ціні товару складає 7 та 7,7 грн відповідно.

Податкове зобов'язання (вихідний ПДВ) – сума, яку дистриб'ютор і аптечний заклад нарахували на свою ціну товару у момент його реалізації, складає 7,7 і 8,47 грн. відповідно.

ПДВ, яке має сплатити дистриб'ютор до бюджету, складає $7,7 - 7 = 0,70$ грн.

ПДВ, яке має сплатити аптечний заклад до бюджету, складає $8,47 - 7,7 = 0,77$ грн.

Звертаємо увагу, що введення цього податку не вплине на рентабельність аптечного бізнесу адже ПДВ сплачує кінцевий споживач!

В умовах термінового запровадження ПДВ, коли механізм повернення товарних залишків постачальнику є економічно необґрунтованим та фізично неможливим, кожному суб'єктові на всьому ланцюжку постачання, включаючи аптечний заклад, необхідно нарахувати ПДВ в момент події (оплати або постачання) та віднести цей 7% ПДВ у податкове зобов'язання."

Задача

Необхідно визначити розмір податкового кредиту, податкових зобов'язань та суму ПДВ, яку має нарахувати та сплатити аптека.

05.12.2023 р. Аптекою отримано товарів на 1800 грн з урахуванням ПДВ (при отриманні товарів виникло право на податковий кредит).

Оскільки вартість товарів надана з урахуванням ПДВ, то необхідно взяти до уваги, що така сума складає 120% вартості реалізації товарів без урахування ПДВ (100% реалізаційної вартості +20% ПДВ).

30.12.2023 р. завершено процес реалізації, плата за товари здійснена.

Для розрахунку сплати суми ПДВ необхідно враховувати різницю між податковими зобов'язаннями та податковим кредитом.

Розв'язання

При отриманні товарів за умови відсутності виділеної суми ПДВ її необхідно розрахувати.

(Для розрахунку сум ПДВ, якщо вартість реалізації (придбання) товарів відома з урахуванням ПДВ, слід використовувати пропорцію: 120 % вартості реалізації; ПДВ – 20% вартості реалізації).

$$1800 \times 20\% / 120\% = 300 \text{ грн}$$

Сума ПДВ (300 грн), визначена при отриманні товару, належить до податкового кредиту.

У процесі реалізації виникли податкові зобов'язання з ПДВ, 30.12.2023 р. реалізовано товарів на 1800 грн:

Для розрахунку сплати суми ПДВ необхідно враховувати різницю між податковими зобов'язаннями та податковим кредитом.

Сума сплати ПДВ за даний період дорівнює 0, оскільки сума податкових зобов'язань дорівнює сумі податкового кредиту.

Практичні завдання:

Задача 1

Аптечний заклад здійснює господарську діяльність з оптової і роздрібною торгівлі. Протягом податкового періоду аптека провела наступні операції:

- 04.10.2023 придбано від фірми «В» туалетне мило (1000 шт) по ціні 10,00 грн. (без ПДВ)
- 08.10.2023 придбано медикаменти «Гервітал» від фірми «В» (1000 шт) по ціні 60,00 грн. (без ПДВ)
- 08.10.2023 придбано зубну пасту від фірми «В» (1000 шт) по ціні 20,00 грн. (без ПДВ)
- 11.10.2023 реалізовано аптеці медикаменти (500 шт.) по ціні 100 грн. (без ПДВ)
- 13.10.2023 реалізовано фірмі «С» зубну пасту (1000 шт.) по ціні 40 грн. (без ПДВ)
- 18.10.2023 реалізовано за готівку медикаменти на загальну суму 5000 грн., туалетне мило на загальну суму 6000 грн.
- 20.10.2023 реалізовано за готівку туалетне мило на загальну суму 6000 грн.

Визначити суму ПДВ.

Задача 2

Протягом звітнього місяця медичним закладом здійснено такі операції:

1. Придбано сировину для надання медичних послуг (гель для УЗД, бинт, вата, папір для виписування результатів УЗД та КТ, інші витратні матеріали, що оподатковуються за базовою ставкою) на суму 50000 грн. (з урахуванням ПДВ).
2. Придбано устаткування для надання медичних послуг на суму 320000 грн.
3. Надано медичних послуг на суму 56000 грн. (без урахування ПДВ).
4. Реалізовано продукцію спеціального призначення для інвалідів на суму 9000 грн.

6. Придбано сировину для виробництва продукції спеціального призначення для інвалідів на суму 500 грн.

7. Здійснено витрати зі сплати податку, які не підтверджені документально, на суму 3000 грн.

8. Нараховано заробітну плату робітникам медичного закладу - 162800 грн.

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця.

Задача 3

Медичний заклад у січні придбав імпортовані товари медичного призначення, що оподатковуються за загальною ставкою, та реалізувало їх, при цьому:

- Вартість придбаних імпортованих товарів – 7920\$ США
  - Ставка ввізного мита – 20%
  - Виручка від продажу імпортованих товарів в Україні - 1 750 000 грн,
Курс долара США - 40 грн.
- Обчислити суму ПДВ.*

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Які категорії суб'єктів господарювання в медичній галузі підлягають обов'язковій реєстрації як платник ПДВ?

2. За яких умов заклад охорони здоров'я може добровільно зареєструватися як платник ПДВ?

3. Назвіть ставки податку на додану вартість.

4. Які групи пільг існують при справлянні ПДВ?

5. Як визначається сума ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет або відшкодуванню із бюджету?

6. Дайте визначення податкового зобов'язання та податкового кредиту.

7. Яким чином визначається дата виникнення податкового зобов'язання та податкового кредиту?

8. Що є підставою для формування податкового кредиту?

9. Який період є звітним (податковим) по податку на додану вартість?

10. Назвіть граничні терміни подання податкової декларації до податкового органу та терміни сплати податку.

11. За яких умов суб'єкт господарювання має право на відшкодування ПДВ? Охарактеризуйте механізм відшкодування податку.

12. Назвіть операції, що звільняються від оподаткування ПДВ в галузі охорони здоров'я.

13. Охарактеризуйте особливості оподаткування ПДВ:

- медоглядів;
- реалізації медкнижок під час профмедоглядів;
- зубного протезування;
- лікувального масажу;
- безоплатного лікувального харчування;
- стажування інтернів;
- поліпшеного сервісного обслуговування в медзакладах.

14. Розкрийте сутність акцизного податку та мита як непрямих податків, що входять до складу податкової системи України.

Тестування:

1. Медичний заклад зобов'язаний зареєструватися як платник ПДВ за наступних умов:

- 1) оборот оподатковуваних операцій протягом останніх 12 місяців перевищує 1 000 000 гривень (без урахування податку на додану вартість);
- 2) оборот оподатковуваних операцій протягом останніх 12 місяців перевищує 720000 гривень (без урахування податку на додану вартість);
- 3) оборот оподатковуваних операцій протягом останніх 12 місяців перевищує 500000 гривень;
- 4) оборот оподатковуваних операцій протягом останніх 12 місяців перевищує 300 000 гривень.

2. Ставки податку на додану вартість встановлюються від бази оподаткування в таких розмірах:

- 1) 20% і 14%;
- 2) 20%, 14%, 7% і 0%;
- 3) 7% і 0%;
- 4) 20% і 0%.

3. Сума ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет, визначається наступним чином:

- 1) база оподаткування помножена на ставку податку;
- 2) різниця податкового зобов'язання та податкового кредиту;
- 3) різниця податкового кредиту та податкового зобов'язання;
- 4) ціна товару (послуги) *20%/120%.

4. Постачання медичних виробів оподатковується ПДВ за ставкою:

- 1) 0%;
- 2) 20%;
- 3) 7%;
- 4) 15%.

5. За ставкою 0% з податку на додану вартість оподатковуються операції з постачання:

- 1) учнівських зошитів;
- 2) продуктів дитячого харчування за переліком, встановленим КМУ;
- 3) послуг із страхування;
- 4) товарів на експорт.

6. До складу непрямих податків відносяться:

- 1) рентна плата, мито, ПДВ;
- 2) мито, акцизний податок, екологічний податок;
- 3) ПДВ, акцизний податок, мито;
- 4) акцизний податок, ПДВ, ПДФО.

7. Акцизний податок - це:

- 1) прямий, місцевий податок;
- 2) непрямий, загальнодержавний податок;
- 3) прямий, загальнодержавний податок;
- 4) непрямий, місцевий податок.

8. Податок із підакцизних товарів, що ввозяться на митну територію України медичним закладом, обчислюється у національній валюті за курсом валюти, визначеним на:

- 1) день подання митної декларації;
- 2) дату реалізації товарів;
- 3) перший день кварталу, в якому здійснюється реалізація товарів;
- 4) дату зарахування коштів від покупця на рахунок.

9. Операції з постачання лікарського засобу "спирт етиловий 96%":

- 1) оподатковуються податком на додану вартість за ставкою 20%;
- 2) оподатковуються податком на додану вартість за ставкою 7%;
- 3) оподатковуються податком на додану вартість за ставкою 0%;
- 4) не оподатковуються.

10. Заява встановленої форми, в якій особою зазначено митну процедуру, що підлягає застосуванню до товарів, та передбачені законодавством відомості про товари, умови і способи їх переміщення через митний кордон України та щодо нарахування митних платежів, необхідних для застосування цієї процедури – це:

- 1) митна заява;
- 2) митний звіт;
- 3) митна декларація;
- 4) митна накладна.

4. ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / ПРЕЗЕНТАЦІЙ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ:

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Підходи до ціноутворення на лікарські засоби та роль непрямих податків у формуванні ціни.
2. Податки на споживання та їх роль у податковій системі України.
3. Теоретичні та практичні основи функціонування податку на додану вартість в Україні.
4. Особливості справляння податку на додану вартість закладами охорони здоров'я.
5. Ціна як інструмент маркетингової цінової політики та її складові.
6. Митна політика держави та її цілі.
7. Обчислення та сплата мита медичними закладами при ввезенні лікарських препаратів та виробів медичного призначення на митну територію України.
8. Послуги з охорони здоров'я у межах медичної практики: особливості сплати податку на додану вартість.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Офіційне інтернет-представництво Президента України URL: <https://www.bing.com/search?q=>

конституція+україни&cvid=37427c3a3d294d369fa7674295c692fa&aqs=edge.0.019j69i11004.6045j0j4&FORM=ANAB01&PC=U531

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI/ Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

5. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.10 № 2464-VI.

Додаткова:

1. Князькова В.Я., Криленко В.І., Рудінська О.В. Особливості оподаткування бізнесу в Україні в умовах воєнного часу. XI Міжнародна науково-практична конференція «Modern research in world science». м. Львів, Україна. 29-31.01.2023. с. 1273-1278.

2. Квач Я.П., Князькова В.Я., Федоренко С.О. Податковий контроль в Україні: фіскальна ефективність та шляхи вдосконалення. «Науковий погляд: економіка та управління». Науково-практичний журнал. 2018. № 1(59). С. 165-170.

3. Князькова В.Я., Башинська М.І., Буруков В.В. Сутність податкового адміністрування та його роль у формуванні доходів місцевих бюджетів. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69). 2019. № 5 (2). С.109-113.

4. Князькова В.Я. Фіскальна ефективність податкового контролю та напрями його покращення. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2014. №3. С. 116-123.

5. Князькова В.Я., Сергієнко Л.К. Особливості податкового адміністрування в умовах розбудови ринкових відносин в Україні. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. №1. С. 58-66.

6. Котлярів Є. І., Антоненко С. В. Ресурсне та місцеве оподаткування. Навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 324 с.

7. Крисоватий А. І. Сидорович О. Ю., Дмитрів В. І. Наукові основи фіскальної теорії: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 246 с.

8. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.

9. Луцик А. І. Ткачик Ф. П. Адміністрування податків: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.

10. Податкова система: Навчальний посібник. [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс». 2019. 402 с.

11. Податкова система. Навчальний посібник. Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найдено та ін. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2018. 408 с.

12. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ. 2022. 324 с.

13. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД. 2012. 96 с.

Інтернет ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: [http:// www.sta.gov.ua](http://www.sta.gov.ua)
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>

ТЕМА 4. ІНШІ ПОДАТКИ

Мета: Мета: набуття здобувачем вищої освіти знань щодо справляння інших податків в закладах охорони здоров'я, вмінь щодо їх розрахунку виходячи з законодавчо затвердженої методики.

Основні поняття:

1. Сутність та склад майнових податків.
2. Податок на нерухомість в медичних закладах, порядок його обчислення та сплати.
3. Плата за землю, особливості справляння в галузі охорони здоров'я.
4. Транспортний податок.
5. Рентна плата та особливості її справляння в медичних закладах.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

Справляння податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, регулюється ПКУ.

Медична практика може здійснюватися у приміщеннях, що є власністю медичних закладів та лікарів – ФОП.

Платниками податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, в медичній галузі є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості, що використовується для провадження лікувальної діяльності.

Базою оподаткування є загальна площа об'єкта нежитлової нерухомості, в тому числі його часток.

Ставка податку на нерухомість встановлюється органами місцевого самоврядування в залежності від типу об'єктів та їх місцезнаходження у відсотках до мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного року, та не може перевищувати 1,5 % за 1 кв. метр.

Ставка податку у 2024 році розраховується виходячи із мінімальної заробітної плати, встановленої на 01.01.2024, яка складала 7 100 гривень (таким чином, максимальна ставка за метр квадратний не може перевищувати 106,50 грн ($7\ 100 * 1,5\ %$)).

Рішенням Одеської міської ради ставка податку встановлена для об'єктів нежитлової нерухомості фізичних осіб та юридичних осіб в розмірі 1% мінімальної заробітної плати, встановленої на 01.01.2024, тобто 71 грн за 1 кв. м.

Отже, сума податку залежить від ставки податку, встановленої відповідною місцевою радою за місцезнаходженням кожного об'єкта нерухомості та загальної площі таких об'єктів.

Умови, за яких КНП не платить податку на нерухоме майно

Нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, — це житлова й нежитлова нерухомість.

КНП не сплачує податку на нерухоме майно, якщо:

- створене органом місцевого самоврядування;
- отримало нерухомість від власника (територіальної громади) в оперативне

управління;

- фінансується з місцевого бюджету;
- має статус неприбутковості.

Податок на нерухоме майно сплачують власники (пп. 266.1.1 ПК). Право оперативного управління належить не до права власності, а до інших речових прав (ст. 133 Господарського кодексу України).

Якщо КНП втратить неприбутковий статус, то сплачуватиме цей податок, оскільки щодо комерційних підприємств діє право не оперативного, а повного господарського відання (лист ДФС від 07.04.2016 № 7561/10/28-10-01-3-11).

Плата за землю справляється за ставкою не більше 3 відсотків від їх нормативної грошової оцінки. В Одесі в 2024 році для будівництва та обслуговування будівель *закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги* встановлена ставка 1 відсоток.

Підпунктом 282.1.4 ПКУ **звільняються** від сплати земельного податку заклади культури, науки (крім національних та державних дендрологічних парків), освіти, **охорони здоров'я**, соціального захисту, фізичної культури та спорту, **які повністю утримуються за кошти державного або місцевих бюджетів**.

КНП, які мають інші джерела фінансування, сплачують земельний податок на загальних підставах.

Орган місцевого самоврядування має право встановити для територіальних закладів охорони здоров'я пільги щодо земельного податку (п. 28 ч. 1 ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР; ст. 284 ПК). Рішення про пільги він зобов'язаний подати відповідному органу контролю.

Транспортний податок справляється в розмірі 25 000 грн за рік (за авто, з року випуску яких не пройшло 5 років та середньоринкова вартість яких не менше 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року (у 2024 році – не менше 2 662 500 грн).

АВТОМОБІЛІ, ЯКІ ОПОДАТКОВУЮТЬ ТРАНСПОРТНИМ ПОДАТКОМ	
Критерії для автомобіля	Значення критерію
тип автомобіля	легковий
рік випуску	до 5 років (у 2024 році – це автомобілі 2019 р.в.)
середньоринкова вартість	375 МЗП (у 2024 році – це 2 662 500 грн), вартість визначає Мінекономіки
головний критерій	наявність автомобіля у <u>Переліку автомобілів, які підлягають оподаткуванню транспортним податком, що оприлюднює Мінекономіки – є <u>Перелік автомобілів, які оподатковуються транспортним податком на 2024 рік</u></u>
тип кузова	не мають значення*
тип двигуна (бензин, дизель, електро, гібрид)	
об'єм двигуна	
фактична ціна, за якою був придбаний	
*опосередковано такі параметри впливають на середньоринкову вартість та наявність автомобіля у Переліку Мінекономіки	

Критерії, за якими легковий автомобіль підпадає під оподаткування (пп. 267.2.1 ПК):					
Рік випуску	Середньоринкова вартість = 375 мінімальних зарплат на 1 січня звітного року				
	2020	2021	2022	2023	2024
до 5 років включно	1 771 125 грн	2 250 000 грн	2 437 500 грн	2 512 500 грн	2 662 500*

Екологічний податок справляється за розміщення окремих видів надзвичайно небезпечних відходів: обладнання та приладів, що містять ртуть, елементи з іонізуючим випромінюванням - 952,02 гривні за одиницю; люмінесцентних ламп - 16,57 гривні за одиницю.

Рентна плата.

Якщо медичний заклад побудує свердловину, він завжди матиме стратегічний запас води. Для цього потрібно оформити речове право на землю, поставити свердловину на державний облік, зареєструвати речові права на артезіанську свердловину, облаштувати свердловину засобами вимірювання об'єму видобутих вод, оформити дозвіл на спеціальне водокористування, отримати дозвіл на користування надрами, подбати про сплату **рентних платежів**.

Є два види рентних платежів, які мають сплачувати КНП, що використовують воду, отриману шляхом забору з побудованої артезіанської свердловини. Форма декларації для всіх видів рентної плати — одна. Її затвердив Мінфін наказом від 17.08.2015 № 719. Вона містить декілька додатків, які платники заповнюють залежно від виду рентної плати. Платники **ренти за спеціальне використання води** заповнюють додаток 5, **за користування надрами для видобування корисних копалин** - додаток 1.

Рентна плата за спеціальне використання води

Платниками рентної плати за спеціальне використання води (далі — рента за воду) є, зокрема, первинні водокористувачі - суб'єкти господарювання всіх форм власності: юридичні особи, їх філії, відділення, представництва, інші відокремлені підрозділи без утворення юридичної особи, постійні представництва нерезидентів, а також фізичні особи — підприємці, які використовують та/або передають вторинним водокористувачам воду, що отримали шляхом забору з водних об'єктів (п. 255.1 ПК).

Первинні водокористувачі — це ті, що мають власні водозабірні споруди і відповідне обладнання для забору води (ст. 42 ВК). КНП здійснює забір води із власної свердловини, тому є первинним водокористувачем та має сплачувати ренту за воду.

Об'єкт оподаткування рентою за воду — фактичний обсяг води, який використали (п. 255.3 ПК).

До спецводокористування не належать забір та/або використання води в об'ємі до 5 куб м на добу, крім тієї, що використовують для виробництва напоїв та фасованої питної води (ст. 48 ВК). Ця норма поширюється не на об'єкт водозабору, а на юридичну особу, що здійснює водокористування. Не є платником ренти за воду та не подає декларацію з рентної плати суб'єкт господарювання, який здійснює забір та/або використовує обсяги води, видобуті всіма спорудами або технічними пристроями, що перебувають у його власності, в об'ємі, що не перевищує 5 куб м на добу. Умова: ця вода не йде на виробництво напоїв та фасованої питної води.

Якщо ЗОЗ використовує воду, щоб задовольнити винятково питні та санітарно-гігієнічні потреби населення, у т. ч. власні потреби, ренти за воду він не сплачує (п. 255.2, пп. 255.4.1 ПК). Санітарно-гігієнічні потреби — використання води в туалетних, душових, ванних кімнатах і умивальниках, а також для утримання приміщень у належному санітарно-

гігієнічному стані (абз. 2 п. 255.2 ПК). Населення — сукупність людей, які перебувають на певній території в той чи той період часу, незалежно від характеру та тривалості проживання, у межах їх житлового фонду та присадибних ділянок.

Отже, КНП не є платником ренти за воду, якщо використовує воду з артезіанської свердловини для господарської діяльності та санітарно-гігієнічних і питних потреб в обсягах до 5 куб м на добу.

Якщо підприємство зареєстровано платником ренти за воду, з обсягу води, яку використали на питні та санітарно-гігієнічні потреби, рента не сплачується. Для цього слід виокремити обсяги води, що КНП використовує в господарській діяльності, зокрема для надання платних послуг, як-от душ Шарко, циркулярний душ тощо. Встановити лічильники на господарське водоспоживання. За їх показниками сплачується рента за воду. В іншому випадку доведеться сплачувати ренту за весь обсяг фактично використаної води.

Також не сплачується рента за воду:

- яку використали на протипожежні потреби;
- на потреби зовнішнього благоустрою територій міст та інших населених пунктів (пп. 255.4.2-255.4.13 ПК).

Водокористувачі, які повністю утримуються за кошти державного чи місцевих бюджетів і використовують обсяги води для господарської діяльності, направленої на отримання доходу в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, мають обчислювати ренту за воду на загальних підставах з усього обсягу використаної води (пп. 255.11.12 ПК).

Сплачується рента щокварталу наростаючим підсумком з початку року (пп. 255.11 ПК). Обчислюється рента за квартал на основі:

фактичних обсягів використаної води, встановлених у дозволі на спеціальне водокористування;

лімітів використання води;

ставок рентної плати;

коефіцієнтів (пп. 255.11.2 ПК).

Обсяг фактично використаної води визначається ЗОЗ самостійно на підставі даних первинного обліку за показниками вимірювальних приладів (пп. 255.11.10 ПК). За відсутності вимірювальних приладів обсяг фактично використаної води встановлюється за технологічними даними, як-от:

- тривалість роботи агрегатів;
- обсяг наданих послуг;
- витрати електроенергії;
- пропускна спроможність водопровідних труб за одиницю часу тощо.

Якщо можливість встановити вимірювальні прилади є, але з певних причин ЗОЗ цього не зробив, ренту за воду він сплатить у двократному розмірі.

Ставки ренти за воду відображені в пункті 255.5 ПК. Вони залежать від регіону чи області. Щоб обчислити суму рентної плати, обсяг води у кубічних метрах, яку фактично використали за даними вимірювальних приладів або технологічними нормативами, слід помножити на ставку податку та коефіцієнти:

Сума ренти за воду = Обсяг використаної води × Ставка ренти × Коефіцієнти

Якщо ЗОЗ перевищив річний ліміт використання води, ренту за воду він обчислює і сплачує у п'ятикратному розмірі на основі фактичних обсягів використаної води понад встановлений ліміт, ставок ренти та коефіцієнтів (пп. 255.11.13 ПК). Ренту справляють у п'ятикратному розмірі і за воду, що отримали без дозволу (пп. 255.11.15 ПК).

Щоб уникнути зайвих витрат, слід стежити за строком дії дозволу на спецводокористування і вчасно його продовжувати.

Рентна плата за користування надрами

Підземні води належать до корисних копалин (пп. 14.1.91 ПК). Якщо видобуваєте підземні води за допомогою свердловини, можливо, доведеться сплачувати рентну плату не лише за воду, а й за користування надрами для видобування корисних копалин (далі — рента за надра) (ст. 252 ПК).

Платники ренти за надра:

- суб'єкти господарювання, у т. ч. громадяни України, іноземці та особи без громадянства, зареєстровані відповідно до закону як підприємці, які набули права користування об'єктом (ділянкою) надр на підставі спеціальних дозволів на користування надрами в межах конкретних ділянок надр з метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, у т. ч. під час геологічного вивчення (або геологічного вивчення з подальшою дослідно-промисловою розробкою) в межах зазначених у таких спеціальних дозволах об'єктах (ділянках) надр (п. 252.1.1 ПК);

- землевласники та землекористувачі, крім суб'єктів підприємництва, які відповідно до законодавства належать до фермерських господарств, що провадять господарську діяльність з видобування підземних вод на підставі дозволів на спеціальне водокористування (пп. 252.1.4 ПК).

Платником рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин є суб'єкт господарювання, що на підставі дозволу на спеціальне водокористування (далі — Дозвіл) здійснює видобування підземних вод в обсязі до 300 куб м на добу із власної свердловини або свердловини, яка знаходиться на орендованій ним земельній ділянці.

Суб'єкту господарювання, який провадить господарську діяльність з видобування підземних вод без Дозволу, необхідно звернутися до Державного агентства водних ресурсів України для визначення приналежності провадження ним господарської діяльності із видобування підземної води до спеціального водокористування. Якщо господарська діяльність із видобування підземної води не відноситься до спеціального водокористування і Дозвіл отримувати не потрібно, то в такому випадку суб'єкт господарювання не є платником рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин.

Тож КНП, що здійснює господарську діяльність з видобування вод на підставі дозволу на спецводокористування, має сплачувати ренту за надра (ІПК ДПС України від 15.11.2021 № 4324/ПК/99-00-04-01-03-06). Якщо ЗОЗ не зобов'язаний отримувати спецдозволи, рентну за надра він не сплачує.

Глибина видобутку не впливає на сплату ренти за надра. Тож КНП має включати до об'єкта оподаткування рентою за використання надр обсяги видобутих підземних вод незалежно від глибини гірничих виробок.

Натомість обсяги мінеральних вод, що видобуті державними дитячими спеціалізованими санаторно-курортними закладами, у тій частині, що використовуються для лікування на їх території, як і раніше не належать до об'єкта оподаткування рентою за надра (пп. 252.4.7 ПК).

Норми для платників ренти за надра

Пункт 252.2 ПК	З метою оподаткування ведіть окремий бухгалтерський та податковий облік витрат і доходів за кожним видом мінеральної сировини і за кожним об'єктом надр, на який отримали спецдозвіл
Пункт 252.3 ПК	Об'єктом оподаткування рентною за надра щодо кожної ділянки надр, що визначена у спеціальному дозволі, є обсяг товарної

	продукції гірничого підприємства — видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що є результатом господарської діяльності з видобування корисних копалин у податковому періоді, види якої встановлені кондиціями на мінеральну сировину об'єкта (ділянки) надр
Пункт 252.6 ПК	База оподаткування рентною за надра — вартість обсягів видобутих у податковому (звітному) періоді корисних копалин (мінеральної сировини). Обчислюйте її окремо для кожного виду корисної копалини (мінеральної сировини), для кожної ділянки надр на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничого підприємства)
Пункт 252.7 ПК	Вартість товарної продукції гірничого підприємства платник обчислює для кожної ділянки надр на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничого підприємства) за більшою з таких її величин як за фактичними цінами реалізації товарної продукції гірничого підприємства або розрахунковою вартістю такого виду товарної продукції. Для обсягів води, які використовуєте для забезпечення власних потреб підприємства, застосовуйте розрахункову вартість товарної продукції. Обчислюйте її за формулою із пункту 252.16 ПК, де витрати калькуюють в порядку, встановленому підпунктами 252.11—252.15 ПК
Пункт 252.18 ПК	Формула розрахунку ренти за надра
Пункт 252.23 ПК	Податкові декларації з ренти за надра подавайте починаючи з календарного кварталу, що настає за кварталом, у якому отримали або переоформили спецдозвіл на користування надрами
Пункти 257, 258 ПК	Визначають порядок подання декларації, строки сплати ренти за надра, відповідальність платників та контроль за справлянням ренти

Приклади розв'язання задач з розрахунку інших податків

Задача 1

Приватному медичному закладу в м. Одеса станом на 01.01.2024 р. за правом власності належить приміщення загальною площею 600 кв. м., що розташоване на земельній ділянці площею 650 кв. м. Грошова оцінка земельної ділянки складає 402,72 грн за 1 кв. м. Одеська міська рада встановила ставку **податку на нерухоме майно** для об'єктів нежитлової нерухомості 1% розміру мінімальної заробітної плати, установлені законом на 01.01.2024 р., за 1 квадратний метр бази оподаткування. Рішенням Одеської міської ради в Одесі в 2024 році **плата за землі**, призначені для будівництва та обслуговування будівель закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги справляється за ставкою 1 відсоток від нормативної грошової оцінки.

Отже, сума **податку на нерухоме майно**, яку медичний заклад має сплатити за 2024 рік за приміщення медичного закладу, становить:

$$600 \times 7100 \times 1 : 100 = 600 \times 71 = 42600 \text{ грн}$$

Сума податку, яку заклад нараховуватиме в бухгалтерському обліку станом на останній календарний день кожного місяця 2024 року за приміщення, становить:

$$42600 : 12 = 3550 \text{ грн}$$

Плата за землю встановлена Податковим кодексом в розмірі, що не перевищує 3 відсотків від їх нормативної грошової оцінки. Рішенням Одеської міської ради в Одесі в 2024 році плата за землі, призначені для будівництва та обслуговування будівель закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги справляється за ставкою 1 відсоток від нормативної грошової оцінки.

Отже, сума плати за землю, яку медичний заклад має сплатити за 2024 рік, становить:

$$650 \times 402,72 \times 1 : 100 = 2617,68 \text{ грн}$$

Сума податку, яку заклад нараховуватиме в бухгалтерському обліку станом на останній календарний день кожного місяця 2024 року за землю, становить:

$$2617,68 : 12 = 218,14 \text{ грн}$$

Задача 2

Заклад охорони здоров'я побудував власну свердловину в Одеській області та використовує воду на здійснення своєї діяльності на підставі дозволу на спеціальне водокористування.

Для ЗОЗ встановлено річний ліміт водокористування в розмірі 1200 куб.. ЗОЗ використовує воду рівномірно протягом року. За I квартал було використано 320 куб м води. Ставка рентної плати за воду по Одеській області у 2024 році складає 116,56 грн за 100 куб м.

Отже, сума **рентної плати за воду**, яку медичний заклад має сплатити за I квартал 2024 року, становить:

$$1200 : 4 = 300 \text{ куб м (квартальний ліміт)}$$

$$300 * 116,56 : 100 + (320 - 300) * 5 * 116,56 : 100 = 349,68 + 116,56 = 466,24 \text{ грн}$$

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Які податки включаються до складу податку на майно відповідно до Податкового кодексу?
2. Хто є платниками податку на майно в медичній галузі?
3. Чи підлягають оподаткуванню податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, об'єкти нежитлової нерухомості?
4. Що є базою оподаткування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?
5. Які ставки податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки встановлені Податковим кодексом?
6. Охарактеризуйте порядок обчислення та терміни подання податкової звітності та сплати податку на майно медичними закладами.
7. Розкрийте сутність плати за землю.
8. Охарактеризуйте порядок обчислення та терміни подання податкової звітності та сплати плати за землю.
9. Назвіть юридичних осіб, які звільняються від оподаткування платою за землю.
10. Які земельні ділянки не підлягають оподаткуванню платою за землю?
11. Розкрийте особливості справляння транспортного податку.
12. Охарактеризуйте порядок справляння рентної плати в медичній галузі.

13. Розкрийте особливості справляння екологічного податку в медичній сфері.

Тестування:

1. Податок на майно складається з наступних складових:

- 1) єдиний податок, податок на нерухоме майно, плати за землю;
- 2) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок, плата за землю;
- 3) податок на нерухоме майно, податок за першу реєстрацію транспортного засобу, плата за землю;
- 4) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок, єдиний податок.

2. Об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки, для медичного закладу є:

- а) об'єкт житлової нерухомості;
- б) об'єкт нежитлової нерухомості;
- в) об'єкти житлової та нежитлової нерухомості;
- г) об'єкти житлової, нежитлової нерухомості та транспортні засоби

3. Податкове зобов'язання із податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачується медичними закладами:

- 1) протягом 30 днів по завершенню звітного місяця;
- 2) протягом 50 днів по завершенню звітного кварталу;
- 3) протягом 70 днів по завершенню звітного року;
- 4) протягом 60 днів після вручення податкового повідомлення-рішення.

4. Платниками земельного податку в галузі охорони здоров'я є медичні заклади та лікарі - ФОП, які є:

- а) власниками земельних ділянок та виробниками сільгосппродукції;
- б) землекористувачами та реалізаторами сільгосппродукції;
- в) власниками земельних ділянок; землекористувачами.

5. За земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання, ставки земельного податку встановлюються у розмірі не більше:

- 1) 3 %;
- 2) 5 %;
- 3) 8 %.
- 4) 12 %.

6. Для сплати земельного податку встановлено базовий звітний податковий період, який дорівнює:

- а) календарному року;
- б) календарному кварталу;
- в) календарному місяцю.

7. Ставка транспортного податку встановлюється за кожен легковий автомобіль з розрахунку на календарний рік у розмірі:

- 1) 10 000 грн;
- 2) 15 000 грн;

- 3) 25 000 грн;
- 4) 35 000 грн.

8. Об'єктом оподаткування транспортним податком є легкові автомобілі, середньоринкова вартість яких становить понад:

- 1) 600 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року;
- 2) 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року;
- 3) 800 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року;
- 4) 400 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року.

9. Ставка транспортного податку залежить від:

- 1) типу кузова автомобіля та об'єму циліндрів двигуна;
- 2) марки автомобіля та об'єму циліндрів двигуна;
- 3) марки автомобіля, типу кузова автомобіля та об'єму циліндрів двигуна;
- 4) кількості придбаних легкових автомобілів на рік.
- 5) немає правильної відповіді.

10. Відповідно до Податкового кодексу України рентна плата за користування надрами відноситься до:

- 1) загальнодержавних податків і зборів;
- 2) місцевих податків і зборів;
- 3) спеціальних цільових платежів;
- 4) неподаткових платежів.

12. Платниками рентної плати за спеціальне використання води є:

- 1) власники водних ділянок;
- 2) водокористувачі;
- 3) орендарі;
- 4) всі відповіді вірні.

13. Збір за спеціальне використання води не справляється за:

- 1) використання води водних об'єктів;
- 2) використання води, отриманої від інших водокористувачів;
- 3) використання води без її вилучення з водних об'єктів для потреб гідроенергетики і водного транспорту;
- 4) використання води для протипожежних потреб.

14. Об'єктами оподаткування рентної плати за спеціальне використання води є:

- 1) фактичний обсяг води, який використовують водокористувачі;
- 2) фактичний обсяг води, який використовують водокористувачі, з урахуванням втрат в системах водопостачання;
- 3) норматив обсягу води, який можуть використовувати за цільовим призначенням водокористувачі, з урахуванням коефіцієнтів.

15. Понадлімітне використання води оподатковується:

- 1) за подвійними ставками збору;
- 2) із застосування коефіцієнту 3;
- 3) в п'ятикратному розмірі;

- 4) не оподатковується;
- 5) вірних відповідей немає.

13. Для сплати рентної плати за спеціальне використання води встановлено базовий звітний податковий період, який дорівнює:

- 1) календарному року;
- 2) календарному кварталу;
- 3) календарному місцю.

Практичні завдання:

Задача 3

Медичний заклад «Центр первинної медико-санітарної допомоги м. Одеси» 16 березня придбав нежитлову будівлю площею 537 кв м по вул. Генерала Петрова в Хаджибейському районі м. Одеси. 21 квітня за рішенням міськради ЗОЗ одержав право власності на земельну ділянку несільськогосподарського призначення загальною площею 3120,5 кв.м.. Грошова оцінка земельної ділянки по вул. Генерала Петрова в Хаджибейському районі м. Одеси становить 402,72 грн за 1 кв.м.

Необхідно розрахувати податок на нерухомість та земельний податок.

Задача 4

Заклад охорони здоров'я побудував власну свердловину в Одеській області та використовує воду на здійснення своєї діяльності на підставі дозволу на спеціальне водокористування.

У 2023 році для ЗОЗ встановлено річний ліміт водокористування в розмірі 860 куб.. Квартальні ліміти для ЗОЗ протягом року затверджені в наступних розмірах:

- I квартал – 15%;
- II квартал – 15%;
- III квартал – 40%;
- IV квартал – 30%.

Фактично було використано 900 куб м води, а саме:

- I квартал – 110 куб м;
- II квартал – 120 куб м;
- III квартал – 420 куб м;
- IV квартал – 250 куб м.

Ставка рентної плати за воду по Одеській області у 2024 році складає 116,56 грн за 100 куб м.

Необхідно розрахувати суму рентної плати за воду, яку медичний заклад сплатив за кожний квартал 2023 року.

4. ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / ПРЕЗЕНТАЦІЙ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ:

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Проблеми майнового оподаткування в Україні
2. Стан та перспективи майнового оподаткування в Україні.
3. Сучасна проблематика майнового оподаткування медичних закладів: національний і міжнародний вимір.
4. Перспективи реформування доходно-майнового оподаткування закладів охорони здоров'я у контексті стимулювання розвитку бізнесу в Україні.
5. Реформування майнового оподаткування у контексті світового досвіду
6. Екологічний податок: світовий і український підходи.
7. Розвиток системи ресурсних податків і платежів в Україні.
8. Європейський досвід екологізації податкової системи.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Офіційне інтернет-представництво Президента України URL: <https://www.bing.com/search?q=конституція+україни&cvid=37427c3a3d294d369fa7674295c692fa&aqs=edge.0.019j69i11004.6045j0j4&FORM=ANAB01&PC=U531>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI/ Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
5. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.10 № 2464-VI.

Додаткова:

1. Князькова В.Я., Криленко В.І., Рудінська О.В. Особливості оподаткування бізнесу в Україні в умовах воєнного часу. XI Міжнародна науково-практична конференція «Modern research in world science». м. Львів, Україна. 29-31.01.2023. с. 1273-1278.
2. Квач Я.П., Князькова В.Я., Федоренко С.О. Податковий контроль в Україні: фіскальна ефективність та шляхи вдосконалення. «Науковий погляд: економіка та управління». Науково-практичний журнал. 2018. № 1(59). С. 165-170.
3. Князькова В.Я., Башинська М.І., Буруков В.В. Сутність податкового адміністрування та його роль у формуванні доходів місцевих бюджетів. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69). 2019. № 5 (2). С.109-113.
4. Князькова В.Я. Фіскальна ефективність податкового контролю та напрями його покращення. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2014. №3. С. 116-123.
5. Князькова В.Я., Сергієнко Л.К. Особливості податкового адміністрування в умовах розбудови ринкових відносин в Україні. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. №1. С. 58-66.
6. Котляров Є. І., Антоненко С. В. Ресурсне та місцеве оподаткування. Навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 324 с.
7. Крисоватий А. І. Сидорович О. Ю., Дмитрів В. І. Наукові основи фіскальної теорії: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 246 с.

8. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.

9. Луцик А. І. Ткачик Ф. П. Адміністрування податків: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.

10. Податкова система: Навчальний посібник. [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс». 2019. 402 с.

11. Податкова система. Навчальний посібник. Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко та ін. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2018. 408 с.

12. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ. 2022. 324 с.

13. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД. 2012. 96 с.

Інтернет ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: [http:// www.sta.gov.ua](http://www.sta.gov.ua)

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

ТЕМА 5. ПОДАТКОВІ ПЕРЕВІРКИ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПРОВЕДЕННЯ

Мета: набуття здобувачем вищої освіти знань щодо основ організації податкових перевірок в закладах охорони здоров'я та особливостей їх здійснення; набуття вмінь застосувати до порушників податкової дисципліни фінансові санкції.

Основні поняття:

1. Податковий контроль, його напрями.
2. Податкові перевірки, їх види та особливості проведення.
3. Відповідальність за порушення податкового законодавства.

ПЛАН

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

Відповідно до п. 61.1 ст. 61 Податкового кодексу України (далі – ПК України) податковий контроль становить собою систему заходів, що вживаються контролюючими органами та координуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Згідно зі ст. 62. ПК України до способів здійснення податкового контролю віднесено:

- 1) ведення обліку платників податків;
- 2) інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів;
- 3) перевірки та звірки.

Етапи податкового контролю:

1. Передперевірковий аналіз
2. Планування контролю.
3. Контакт з об'єктом контролю
4. Документальна перевірка
5. Оформлення матеріалів контролю
6. Реалізація матеріалів контролю

Згідно зі статтею 75 Податкового кодексу України органи державної податкової служби мають право проводити камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки.

Камеральні та документальні перевірки проводяться органами державної податкової служби в межах їх повноважень виключно у випадках та порядку, встановлених

Податковим кодексом, а фактичні перевірки – Податковим кодексом та іншими законами України, контроль за дотриманням яких покладено на органи державної податкової служби.

Камеральною вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні органу державної податкової служби виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків.

Камеральна перевірка проводиться посадовими особами органу державної податкової служби без будь-якого спеціального рішення керівника такого органу або направлення на її проведення.

Камеральній перевірці підлягає вся податкова звітність суцільним порядком.

Згода платника податків на перевірку та його присутність під час проведення камеральної перевірки не обов'язкова.

Документальною невиїзною перевіркою вважається перевірка, яка проводиться в приміщенні органу державної податкової служби.

Документальною перевіркою вважається перевірка, предметом якої є своєчасність, достовірність, повнота нарахування та сплати всіх передбачених Податковим кодексом України податків та зборів, а також дотримання валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами) та яка проводиться на підставі податкових декларацій (розрахунків), фінансової, статистичної та іншої звітності, реєстрів податкового й бухгалтерського обліку, ведення яких передбачено законом, первинних документів, які використовуються в бухгалтерському та податковому обліку й пов'язані з нарахуванням і сплатою податків та зборів, виконанням вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи державної податкової служби, а також отриманих в установленому законодавством порядку органом державної податкової служби документів та податкової інформації, в тому числі за результатами перевірок інших платників податків.

ПЛАНОВІ ПОДАТКОВІ ПЕРЕВІРКИ

Періодичність проведення визначається залежно від ступеня ризику в діяльності таких платників податків, який поділяється на високий, середній та незначний.
Платники податків з незначним ступенем ризику включаються до плану-графіка не частіше ніж раз на три календарних роки; середнім – не частіше ніж раз на два календарних роки; високим – не частіше одного разу на календарний рік.
Забораються проведення документальної планової перевірки за окремими видами зобов'язань перед бюджетами, крім правильності обчислення, повноти і своєчасності сплати податку з доходів фізичних осіб та зобов'язань за бюджетними позиками і кредитами, що гарантовані бюджетними коштами
Про проведення документальної планової перевірки керівником органу державної податкової служби приймається рішення, яке оформляється наказом. Право на проведення документальної планової перевірки платника податків надається лише у випадку, коли йому не пізніше ніж за 10 календарних днів до дня проведення зазначеної перевірки вручено під розписку або надіслано рекомендованим листом з повідомленням про вручення копію наказу про проведення документальної планової перевірки та письмове повідомлення із зазначенням дати початку проведення такої перевірки
Тривалість перевірок не повинна перевищувати: для великих платників податків – 30 робочих днів;

для суб'єктів малого підприємництва – 10 робочих днів; для інших платників податків – 20 робочих днів.

Продовження строків проведення перевірок можливе за рішенням керівника органу державної податкової служби: для великих платників податків не більш як на 15 робочих днів; для суб'єктів малого підприємництва – не більш як на 5 робочих днів; для інших платників податків – не більш як на 10 робочих днів

Підстави для проведення документальної позапланової виїзної податкової перевірки:

за наслідками перевірок інших платників податків або отримання податкової інформації виявлено факти, що свідчать про можливі порушення платником податків податкового, валютного та іншого законодавства, якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу державної податкової служби протягом 10 робочих днів з дня отримання запиту;

платником податків не подано в установленій законом строк податкову декларацію або розрахунки;

платником податків подано органу державної податкової служби уточнюючий розрахунок з відповідного податку за період, який перевірявся органом державної податкової служби;

виявлено недостовірність даних, що містяться у податкових деклараціях, поданих платником податків, якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на письмовий запит органу державної податкової служби протягом 10 робочих днів з дня отримання запиту;

платником податків подано в установленому порядку органу державної податкової служби заперечення до акта перевірки або скаргу на прийняте за її результатами податкове повідомлення-рішення, в яких вимагається повний або частковий перегляд результатів відповідної перевірки або скасування прийнятого за її результатами податкового повідомлення-рішення у разі, коли платник податків у своїй скарзі (запереченнях) посилається на обставини, що не були досліджені під час перевірки, та об'єктивний їх розгляд неможливий без проведення перевірки розпочато процедуру реорганізації юридичної особи (крім перетворення), припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, порушено провадження у справі про визнання банкрутом платника податків або подано заяву про зняття з обліку платника податків;

платником подано декларацію, в якій заявлено до відшкодування з бюджету податок на додану вартість, за наявності підстав для перевірки, визначених у розділі V Кодексу, та/або з від'ємним значенням з податку на додану вартість, яке становить більше 100 тис. гривень тощо.

ДОКУМЕНТАЛЬНА ПОЗАПЛАНОВА ВИЇЗНА ПЕРЕВІРКА

Про проведення документальної позапланової перевірки керівник органу державної податкової служби приймає рішення, яке оформлюється наказом.

Право на проведення документальної позапланової перевірки платника податків надається лише у випадку, коли йому до початку проведення зазначеної перевірки вручено під розписку копію наказу про проведення документальної позапланової перевірки

Тривалість перевірок, крім перевірок правомірності бюджетного відшкодування

ПДВ, не повинна перевищувати:

для великих платників податків – 15 робочих днів;

для суб'єктів малого підприємництва – 5 робочих днів;

для інших платників податків – 10 робочих днів.

Продовження строків проведення перевірок можливе за рішенням керівника органу державної податкової служби

для великих платників податків – не більш як на 10 робочих днів;

для суб'єктів малого підприємництва – не більш як на 2 робочих днів;

для інших платників податків – не більш як на 5 робочих днів

Фактичною вважається перевірка, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника. Така перевірка здійснюється органом державної податкової служби щодо дотримання норм законодавства з питань регулювання обігу готівки порядку здійснення платниками податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності документа, що підтверджує державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців відповідно до закону, ліцензій, патентів, свідоцтв, у тому числі про виробництво та обіг підакцизних товарів, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками (найманими особами).

Приклади розв'язання задач по застосуванню фінансових санкцій за порушення податкового законодавства

За даними документальної перевірки приватної медичної клініки податковим органом встановлено заниження суми земельного податку в лютому 2023 року на суму 7000 грн. Перевірка проведена 6 січня 2024 року. Платіжне повідомлення платник одержав 12 січня 2024 року. Сума узгодженого податкового зобов'язання сплачена в бюджет 2 березня 2024 року.

Таке порушення допущено платником вдруге протягом 1095 календарних днів.

Потрібно нарахувати фінансові санкції за порушення податкового законодавства та пеню за несвоєчасну сплату податкового боргу.

Розв'язання

1. Штраф за заниження податку.

Таке порушення допущено платником вдруге протягом 1095 календарних днів, тому штраф складає 50% від заниженої суми.

$$7000 * 50\% = 3500 \text{ грн}$$

2. Узгоджена сума податкового зобов'язання.

Складається із суми заниженого або прихованого податку і штрафу за заниження.

$$7000 + 3500 = 10500 \text{ грн}$$

3. Кількість днів затримки сплати узгодженого податкового зобов'язання.

Земельний податок сплачується юридичними особами щомісячно, тому граничний термін сплати податку – протягом 30 календарних днів, наступних після його закінчення.

Отже, якби сума податку не була занижена в лютому 2023 року, то вона надійшла б до бюджету не пізніше 30 березня. Прострочку починаємо нараховувати з 31.03.23 і до 12.03.24 (до дня сплати включно):

Кількість днів затримки сплати основного платежу:

$$1+30+31+30+31+31+30+31+30+31+31+28+12=347 \text{ днів}$$

Кількість днів затримки сплати штрафу: з одинадцятого календарного дня після одержання платником платіжного повідомлення і закінчуючи днем сплати включно:

з 23.01.24 до 12.03.24 = 9+28+12=49 днів

4. Штраф за затримку сплати узгодженого податкового зобов'язання

Нараховується лише за затримку основного платежу, бо за правилами податкового обліку штраф на штраф не нараховується.

$7000 * 20\% = 1400$ грн

(20%, бо кількість днів затримки перевищує 30 днів),

5. Пеня.

На дату виникнення податкового боргу - 31.03.22 облікова ставка НБУ дорівнювала 10%, а на дату його погашення - 12.03.23 – 25%. Обираємо більшу.

Розмір пені за 1 день прострочки = Узгоджена сума податкового зобов'язання x 1,2 x (Річна облікова ставка НБУ / 365 днів) x Кількість днів прострочки

$1,2 * 25 : 365 = 0,08\%$

Пеня за прострочення основного платежу:

$7000 * 0,08\% * 347 = 1943,2$ грн

Пеня за прострочення штрафу:

$3500 * 0,08\% * 49 = 137,2$ грн

Загальна сума пені:

$1943,2 + 137,2 = 2080,4$ грн

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Розкрийте сутність податкового контролю.
2. Назвіть етапи проведення податкового контролю.
3. Назвіть контролюючі органи України та їх повноваження.
4. Охарактеризуйте особливості взяття на облік платників податків – юридичних і фізичних осіб – в галузі охорони здоров'я.
5. Назвіть особливості обліку медичних закладів - платників ПДВ.
6. Наведіть характеристику інформаційного забезпечення податкових органів.
7. Охарактеризуйте особливості проведення різних видів податкових перевірок.
8. Назвіть види відповідальності платників податків за допущення податкових правопорушень.
9. Наведіть розміри фінансових санкцій за типові порушення в сфері оподаткування.

Тестування:

1. Під терміном «податковий контроль» слід розуміти:

- а) елемент державного регулювання економіки;
- б) умова ефективного функціонування фінансової системи та економіки країни;
- в) спостереження державних контролюючих органів за фінансово-господарською діяльністю платників податків з метою забезпечення рівня доходів бюджету відповідно до заданого рівня витрат;

г) система спостереження державних контролюючих органів за фінансово-господарською діяльністю платників податків з метою забезпечення заданого рівня доходів бюджету згідно з вимогами чинного законодавства.

2. Суб'єктом податкового контролю виступають:

а) фізичні особи – платники податків і зборів у складі платежів за комунальні послуги;

б) фізичні особи – платники податків і зборів, інших обов'язкових платежів до бюджетів та державних цільових фондів;

в) юридичні особи - платники податків і зборів, інших обов'язкових платежів до бюджетів та державних цільових фондів.

г) фізичні особи – платники податків і зборів, інших обов'язкових платежів до бюджетів та державних цільових фондів та юридичні особи - платники податків і зборів, інших обов'язкових платежів до бюджетів та державних цільових фондів.

3. Планова та позапланова перевірка правильності сплати всіх податків та зборів називається:

а) документальною перевіркою;

б) тематичною перевіркою;

в) комплексною перевіркою;

г) оперативною перевіркою;

д) контрольною перевіркою.

4. Планова та позапланова перевірка діяльності медичного закладу за певний період, яка здійснюється за місцем знаходження закладу з застосуванням первинних документів, називається:

а) документальною перевіркою;

б) тематичною перевіркою;

в) комплексною перевіркою;

г) оперативною перевіркою;

д) фактичною перевіркою.

5. Документальна позапланова виїзна перевірка здійснюється за наявності хоча б однієї з таких обставин:

а) в разі отримання в установленому законодавством порядку інформації про використання праці найманих осіб без належного оформлення трудових відносин;

б) платником податків не подано в установлений законом строк податкову декларацію або розрахунки;

в) неподання суб'єктом господарювання в установлений законом строк обов'язкової звітності про використання реєстраторів розрахункових операцій

6. Податкова перевірка може бути зупинена на загальний строк, що не перевищує:

а) 20 робочих днів;

б) 30 робочих днів;

в) 10 робочих днів.

7. Фактична перевірка може проводитися за наявності хоча б однієї з таких обставин:

а) письмового звернення покупця щодо невиписування продавцем податкової накладної;

б) письмового звернення покупця (споживача) про порушення платником податків установленого порядку проведення розрахункових операцій, касових операцій, патентування або ліцензування;

в) отримання постанови суду про призначення перевірки.

8. Фактичну перевірку характеризують нижчезазначені ознаки:

а) здійснюється без попередження платника податків;

б) проводиться за місцезнаходженням платника податків;

в) проводиться відповідно до плану-графіка перевірок;

г) документальна невиїзна позапланова перевірка, що проводиться на підставі заяви.

9. Позапланова податкова перевірка може бути проведена:

а) будь-яким підрозділом податкової інспекції;

б) підрозділом податкового контролю юридичних осіб;

в) підрозділом податкової міліції.

10. За способом організації податкової перевірки поділяються на:

а) планові, позапланові;

б) комплексні, тематичні, оперативні, зустрічні;

в) контрольні, звичайні;

г) комплексні, тематичні;

д) документальні, камеральні.

11. Працівники податкової міліції мають право брати участь у податковій перевірці у випадку, якщо:

а) сума бюджетного відшкодування ПДВ перевищила 100 000 грн;

б) на платника податків заведено оперативно-розшукову справу;

в) підприємство не подає своєчасно податкову звітність.

12. Розмір штрафу передбачено за неподання або несвоєчасне подання платником податків податкових декларацій (розрахунків) контролюючому органу складає:

а) 170 гривень;

б) 340 гривень;

в) 510 гривень;

г) 1020 гривень;

13. Назвіть способи подання податкової декларації контролюючому органу:

а) кур'єрською службою;

б) в усній формі або поштою;

в) особисто, поштою або засобами електронного зв'язку;

г) виключно особисто платником.

14. Визначте точну назву документа, який слід подавати платнику податків контролюючому органу в строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та сплата податкового зобов'язання

- а) баланс;
- б) податкова декларація (розрахунок);
- в) акт перевірки;
- г) платіжне доручення

Практичні завдання

1. За даними документальної перевірки податковим органом приватного медичного закладу встановлено заниження суми податку на прибуток за четвертий квартал 2022 року на суму 2300 грн. Перевірка проведена 20 січня 2024 року. Платіжне повідомлення платник одержав 26 січня 2024 року. Сума узгодженого податкового зобов'язання сплачена в бюджет 7 червня 2024 року.

Таке порушення допущено платником втретє протягом 1095 календарних днів.

Потрібно нарахувати фінансові санкції за порушення податкового законодавства та пеню за несвоєчасну сплату податкового боргу.

2. За даними документальної перевірки податковим органом приватного медичного закладу встановлено заниження суми рентної плати за спеціальне використання води за другий квартал 2022 року на суму 7200 грн. Перевірка проведена 21 січня 2024 року. Платіжне повідомлення платник одержав 28 січня 2024 року. Сума узгодженого податкового зобов'язання сплачена в бюджет 28 лютого 2024 року.

Таке порушення допущено платником четвертий раз протягом 1095 календарних днів.

Потрібно нарахувати фінансові санкції за порушення податкового законодавства та пеню за несвоєчасну сплату податкового боргу.

3. За даними документальної перевірки податковим органом приватного медичного закладу встановлено заниження суми ПДВ за третій квартал 2022 року на суму 3100 грн. Перевірка проведена 18 січня 2022 року. Платіжне повідомлення платник одержав 20 січня 2023 року. Сума узгодженого податкового зобов'язання сплачена в бюджет 22 березня 2023 року.

Таке порушення допущено платником вперше.

Потрібно нарахувати фінансові санкції за порушення податкового законодавства та пеню за несвоєчасну сплату податкового боргу.

4. За даними документальної перевірки податковим органом приватного медичного закладу встановлено заниження суми рентної плати за спеціальне використання води за третій квартал 2022 року на суму 2990 грн. Перевірка проведена 29 травня 2023 року. Платіжне повідомлення платник одержав 8 червня 2023 року. Сума узгодженого податкового зобов'язання сплачена в бюджет 28 жовтня 2023 року.

Таке порушення допущено платником вдруге протягом 1095 календарних днів.

Потрібно нарахувати фінансові санкції за порушення податкового законодавства та пеню за несвоєчасну сплату податкового боргу.

5. За даними документальної перевірки податковим органом приватного медичного закладу встановлено заниження суми податку на прибуток за третій квартал 2023 року на суму 2000 грн. Перевірка проведена 1 березня 2024 року. Платіжне повідомлення платник одержав 6 березня 2024 року. Сума узгодженого податкового зобов'язання сплачена в бюджет 20 березня 2024 року.

Таке порушення допущено платником втретє протягом 1095 календарних днів.
Потрібно нарахувати фінансові санкції за порушення податкового законодавства та пеню за несвоєчасну сплату податкового боргу.

4. ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / ПРЕЗЕНТАЦІЙ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ:

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Податкові перевірки як спосіб здійснення податкового контролю.
2. Облік суб'єктів господарювання медичної сфери.
3. Особливості проведення камеральних перевірок суб'єктів господарювання в галузі охорони здоров'я.
4. Особливості проведення документальних перевірок суб'єктів господарювання в галузі охорони здоров'я.
5. Особливості проведення фактичних перевірок суб'єктів господарювання в галузі охорони здоров'я.
6. Оформлення матеріалів податкових перевірок.
7. Порядок оскарження платниками податків результатів податкових перевірок.
8. Відповідальність медичних закладів за порушення податкового законодавства.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Офіційне інтернет-представництво Президента України URL: <https://www.bing.com/search?q=конституція+україни&cvid=37427c3a3d294d369fa7674295c692fa&aqs=edge.0.019j69i11004.6045j0j4&FORM=ANAB01&PC=U531>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI/ Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
5. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.10 № 2464-VI.

Додаткова:

1. Князькова В.Я., Криленко В.І., Рудінська О.В. Особливості оподаткування бізнесу в Україні в умовах воєнного часу. XI Міжнародна науково-практична конференція «Modern research in world science». м. Львів, Україна. 29-31.01.2023. с. 1273-1278.
2. Квач Я.П., Князькова В.Я., Федоренко С.О. Податковий контроль в Україні: фіскальна ефективність та шляхи вдосконалення. «Науковий погляд: економіка та управління». Науково-практичний журнал. 2018. № 1(59). С. 165-170.

3. Князькова В.Я., Башинська М.І., Буруков В.В. Сутність податкового адміністрування та його роль у формуванні доходів місцевих бюджетів. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69). 2019. № 5 (2). С.109-113.

4. Князькова В.Я. Фіскальна ефективність податкового контролю та напрями його покращення. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2014. №3. С. 116-123.

5. Князькова В.Я., Сергієнко Л.К. Особливості податкового адміністрування в умовах розбудови ринкових відносин в Україні. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. №1. С. 58-66.

6. Котляров Є. І., Антоненко С. В. Ресурсне та місцеве оподаткування. Навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 324 с.

7. Крисоватий А. І. Сидорович О. Ю., Дмитрів В. І. Наукові основи фіскальної теорії: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 246 с.

8. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.

9. Луцик А. І. Ткачик Ф. П. Адміністрування податків: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.

10. Податкова система: Навчальний посібник. [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс». 2019. 402 с.

11. Податкова система. Навчальний посібник. Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко та ін. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2018. 408 с.

12. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ. 2022. 324 с.

13. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ: НІСД. 2012. 96 с.

Інтернет ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: [http:// www.sta.gov.ua](http://www.sta.gov.ua)
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: [http: //www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Основна:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Офіційне інтернет-представництво Президента України URL: <https://www.bing.com/search?q=конституція+україни&cvid=37427c3a3d294d369fa7674295c692fa&aqs=edge.0.019j69i11004.6045j0j4&FORM=ANAB01&PC=U531>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI/ Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
5. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.10 № 2464-VI.

Додаткова:

1. Князькова В.Я., Криленко В.І., Рудінська О.В. Особливості оподаткування бізнесу в Україні в умовах воєнного часу. XI Міжнародна науково-практична конференція «Modern research in world science». м. Львів, Україна. 29-31.01.2023. с. 1273-1278.
2. Квач Я.П., Князькова В.Я., Федоренко С.О. Податковий контроль в Україні: фіскальна ефективність та шляхи вдосконалення. «Науковий погляд: економіка та управління». Науково-практичний журнал. 2018. № 1(59). С. 165-170.
3. Князькова В.Я., Башинська М.І., Буруков В.В. Сутність податкового адміністрування та його роль у формуванні доходів місцевих бюджетів. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69). 2019. № 5 (2). С.109-113.
4. Князькова В.Я. Фіскальна ефективність податкового контролю та напрями його покращення. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2014. №3. С. 116-123.
5. Князькова В.Я., Сергієнко Л.К. Особливості податкового адміністрування в умовах розбудови ринкових відносин в Україні. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. №1. С. 58-66.
6. Котлярів Є. І., Антоненко С. В. Ресурсне та місцеве оподаткування. Навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 324 с.
7. Крисоватий А. І. Сидорович О. Ю., Дмитрів В. І. Наукові основи фіскальної теорії: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 246 с.
8. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
9. Луцик А. І. Ткачик Ф. П. Адміністрування податків: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.
10. Податкова система: Навчальний посібник. [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс». 2019. 402 с.
11. Податкова система. Навчальний посібник. Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко та ін. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2018. 408 с.
12. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ. 2022. 324 с.
13. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення: аналітична доповідь. Київ:

НІСД. 2012. 96 с.

Інтернет ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: [http:// www.sta.gov.ua](http://www.sta.gov.ua)
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: [http: //www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua)

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
«АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ
В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ»

Мета: набуття здобувачем вищої освіти знань спеціальних компетентностей з оподаткування закладів охорони здоров'я.

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Презентація та захист доповідей, оцінка проблеми, її критичний аналіз.

Оцінювання індивідуального завдання:

1. Оцінювання якості виконання індивідуального завдання:

- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

2. Оцінка доповіді, презентації та захисту індивідуального завдання

- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

3. Оцінка участі здобувача в оцінці інших індивідуальних завдань та їх критичний аналіз:

- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за індивідуальне завдання є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5,0 - 4,0 - 3,0 - 2,0), яка округлюється за методом статистики.

Критерії оцінювання індивідуального завдання
«АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ
В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ»

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам, чітко поставлена проблема та проаналізовано її причини, визначено шляхи вирішення проблем та вдосконалення практики оподаткування; адекватність розроблених управлінських рішень меті та завданням доповіді, глибина структуризації запропонованих заходів, наявність обґрунтованої власної точки зору автора, підбиття підсумків з усіх висвітлених проблем, безпосередній зв'язок висновків з результатами дослідження, зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; здобувач формулює самостійні ґрунтовні судження, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
Добре «4»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам, поставлена проблема дослідження та визначено шляхи її вирішення; адекватно розроблено управлінські рішення, запропоновані конкретні заходи, підбито підсумки з усіх висвітлених проблем. Присутні

	незначні порушення; аналіз самостійний, але містить незначні неточності; здобувач добре пояснює матеріал, формулює самостійні висновки; інформація у презентації подана переважно із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
Задовільно «3»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, проблема дослідження поставлена нечітко; управлінські рішення розроблено без конкретизації заходів, підсумки не підбито; аналіз лише теоретичний, описовий та містить неточності; здобувач пояснює матеріал не впевнено, формулює лише загальні висновки (або взагалі не може їх сформулювати), інформація у презентації подана з посиланням на джерела, однак вони оформлені із помилками.
Незадовільно «2»	Індивідуальне завдання не виконано. Не зараховуються індивідуальні завдання та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні практичні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує практичні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у практичному занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з розв'язання практичних ситуацій з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 80% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує практичні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення практичних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Практичні завдання не виконані.